

Hier hè je Leovardia!

(Mr. P. J. TROELSTRA)

„Mit" in Leeuwarden Overzicht Hotels - Cafés - Restaurants - Bars

Uitgave:

Leeuwarden
Prins Hendrikstraat 11
Postbus 555
Tel. 05100 - 36555 *

In deze uitgave presenteert zich Leeuwarden als stad waarin het goed wonen, toeven en uitgaan is. De Friese hoofdstad heeft revanche genomen op vele andere steden, die een naam en een faam hebben als uitgaansstad; op het ogenblik kan men in niet minder dan 75 bedrijven van de meest uiteenlopende aard alcoholische of zwak-alcoholische consumpties tot zich nemen. Het aantal zaken buiten de binnenstad is zeer beperkt, binnen de grachten liggen de bars en cafés zo prettig dicht bij elkaar, dat men zelfs bij regenachtig weer een „elfkroegentocht" zou kunnen houden, waarbij men alleen van binnen nat wordt.

De redactie van de Leeuwarder Courant heeft gemeend voor vreemdeling en stedeling een soort „inventarisatie" te moeten maken van al deze gelegenheden, daarbij lettend op de karakteristieke eigenschappen van de verschillende bedrijven. De wat trotse titel „Hier hè je Leovardia!" is van niemand minder dan mr. P. J. Troelstra. Deze oud-Leeuwarder dichtte voor het van 1879 tot 1896 in Leiden bestaande studentengezelschap Leovardia (dat als voorwaarde stelde dat de leden minstens twee jaar in Leeuwarden moesten hebben gewoond en dat zij Leeuwarders spraken op de bijeenkomsten) een drinklied. Het luidde: „Hier hè je Leovardia! Je suden 't klubke stele. Sitte wy hier by elkaar, we kinne ons niet ferfele. Rom bom, de romers fol! Wat kan 't ons oek skele! Wy singe fleurich hopsasa. Lang leve Leovardia!"

De spreiding over de stad is een merkwaardige. Buiten de city vindt men maar uiterst weinig bedrijven. Ten zuiden van de spoorlijn slechts twee, in het oosten drie (aan het Vliet), in het noorden twee aan de Hoekstersingel en drie aan de Groningerstraatweg en in het westen twee. Er is dus een duidelijke trek naar het centrum.

Waren vroeger Weaze en Heerestraat centra van het avondvertier, nu is de Hoogstraat onbetwist het best voorziene van horecabedrijven. Een concentratie van bedrijven vindt men aan en bij het Zaalland, dus ten zuiden van de Nieuwestad en in het stratenlabyrint rondom het stadhuis, dus ten noorden van de Nieuwestad. Het zijn „wandelbare" afstanden tussen de verschillende bedrijven, hetgeen bevorderlijk is voor het aloude instituut van de „kroegentochten".

De inventarisatie leert ook dat men niet een overmatig gevulde portemonnaie behoeft te hebben om een avond in gepaste vrolijkheid door te brengen. De prijzen liggen over het algemeen niet exorbitant hoog, al is er uiteraard wel enig verschil.

Las Vardia

Leeuwarden is in luttele jaren geëvolueerd tot een Las Vardia, waar tientallen bedrijven dingen naar de gunst van het publiek. De jukeboxen brullen, de disc-jockeys in de zaken voor het jongere publiek praten met schallende stem platen aan elkaar, orkestjes spelen aan de boorden van nu eens stampvolle, dan weer nagenoeg lege dansvloertjes, er zijn bedrijven met kaartende en kegelende, met biljartende en bamzaaiende bezoekers, zaken waarin de minirokjes domineren en zaken waar men voornamelijk manchesterpakken ziet.

Het weekend blijkt tegenwoordig uit drie dagen te bestaan: vrijdag, zaterdag en zondag. Drie gouden dagen voor de meeste zaken. Maar de week komt in vele bedrijven daarna ook maar moeizaam op gang.

Muziek

Op het ogenblik kent Leeuwarden zaken die om twaalf uur sluiten, om

één uur, om twee uur en om drie uur. Men kan te kust en te keur gaan wat betreft de zaken die tot in de „kleine uurtjes" geopend zijn. Er is onderling meer verschil in de openingsuren dan in het karakter en de sfeer van de zaak. Hierop maken een uitzondering die bedrijven, die „levende muziek" brengen.

Sommige bedrijven brengen op bepaalde dagen in de week of alleen in de weekends levende muziek, enkele inrichtingen hebben alle dagen een orkest zitten. Het is voor de ondernemers een dure geschiedenis. Voor hen geldt wel heel in het bijzonder dat het laatste uurtje het beste is. Het zou te bepleiten zijn om deze bedrijven een uurtje extra te geven, zodat bovendien wat differentiatie ontstaat. Zou men dit uurtje extra koppelen aan de voorwaarde dat het alleen geldt voor dagen waarop artiesten en/of musici optreden, dan is er een stimulans gecreëerd om Leeuwarden een aantal amusementsbedrijven te geven, die de centrumfunctie van de stad kunnen bevorderen. De cafés en barbedrijven rezen de laatste jaren als paddestoelen uit de grond. Tal van uithuzige Leeuwarders konden het tempo nauwelijks bijhouden; pas hadden zij een bezoek gebracht aan de

nieuwste zaak van Leeuwarden of zij vernamen al weer de opening van de volgende. Er ontstond een voortdurend in beweging zijnde stroom bezoekers, die van de ene zaak naar de andere wandelde om tenslotte een definitieve keuze te doen: „hier foel ik my thús" en hier tref ik de mensen, die ik graag ontmoeten wil.

Voor de barbedrijven zullen — meer dan tot dusverre — moeten trachten een eigen sfeer te creëren om een eigen publiek te veroveren. De oudere inrichtingen hebben meestal dat vaste publiek al en voor deze ondernemingen geldt: blijf waar je zit en verroer je niet. Wie, aangestoken door de nieuwgevestigde zaken rigoureuus gaat verbouwen en veranderen loopt kans zijn oude publiek kwijt te raken en er geen nieuw voor in de plaats te krijgen.

Het is nog niet zo lang geleden dat er in Leeuwarden nog verschillende zaken te vinden waren met op de ruit: „English spoken" of „Adresboek ter inzage". Nu zijn er plastic-bordjes op deur of kozijn geschroefd: „Even bellen, s.v.p.", opdat de eigenaar, de ober of de portier zijn publiek even kan aankijken om dan te zeggen of de zaak al dan niet „vol" is. Ja ja, hier hè je Leovardia.

hier
foel
ik
my
thús

De VVV-Leeuwarden stelt het bijzonder op prijs dat de redactie van de Leeuwarder Courant de tekst van de in het voorjaar 1969 gepubliceerde serie onder de naam: „Hier hè je Leovardia", beschikbaar heeft gesteld voor deze uitgave. Wij maken U erop attent dat de gegevens een momentopname zijn van april 1969.

„Slingerbar”

De Vier Leeuwen, Langemarkstraat.

De Vier Leeuwen aan de Lange-marktstraat heeft vroeger de vervaarlijke naam De Duitse Adelaar gedragen. Daarna was het jarenlang gewoon „Goes” en nu voert het onder directie van de heer J. H. H. Goes jr. de naam, die is ontleend aan de vier leeuwepijpen onder het balkon. De Vier Leeuwen is een hotel garni: men kan er logies met ontbijt krijgen. Het bedrijf omvat 22 kamers, een grote, vaak voor vergaderingen en partijen verhuurde bovenzaal met aangrenzend bartje en een royale bar gelijkvloers. Deze bar beneden is van 's maandags tot en met des donderdags tot één uur 's nachts geopend en op vrijdag, zaterdag en zondag tot twee uur. Er is elke avond muziek, die meestal per maand wisselt en zich wat geluidsvolume betreft niet aan de bezoekers opdringt. Aan de lange „slingerbar” staan vijftig krukken. Daarnaast zijn er nog veertig zitplaatsen een trapje lager, bij een dansvloertje. Er komen vrij veel vertegenwoordigers van vrije beroepen en weinig jonge jeugd. De Vier Leeuwen heeft als vaste klanten de Rotaryclub Leeuwarden, de Leeuwarder Scheidsrechtersvereniging en de Kaartclub van Handelsreizigers. Het vroegere karakter is met de oude veemarkt verdwenen. Iets daarvan herleeft echter op donderdagavonden als er nog oude klanten voor de vrijdagmarkt langs komen. De goudvissen, die de bezoekers in de fontein bij de garderobe in- en uitgeleide doen, zijn kenmerkend voor de rustige, degelijke sfeer van dit bedrijf, dat uiteraard veel profijt heeft van het machtige parkeerveld voor zijn deur.

Veel buitenpubliek

Casablanca, Weaze.

Casablanca op de Weaze, ingang door de steeg, was een van de eerste moderne bar-dancing-bedrijven in de stad. Sinds de opening in oktober 1962 is het bedrijf tweemaal verbouwd, de laatste maal een half jaar geleden. Casablanca geniet vooral onder het „buitenpubliek” een grote faam. Zeven-tig procent van de bezoekers, veel vaste klanten, komt van buiten de stad. Via de smalle gang, een goedlachse portier en de garderobe komt men in een ruime, vrij schaars verlichte gelegenheid. Het ruimschoots aanwezige vrouwelijke publiek, dat hier regelmatig even binnenwipt, knikt de bezoeker direct vriendelijk toe en men blijft niet lang alleen aan de 22 zitplaatsen tellende bar. Eigenaar T. Wijngaarden is niet aanwezig, maar Wijngaarden senior is gaarne bereid te vertellen dat — voor zover de communicatie tenminste niet gestoord wordt door de luidruchtige, zeer wel gevulde juke-box — het bedrijf iedere avond van acht tot drie geopend is. Vooral na twaalfven kan het er erg druk zijn. In het weekend — er is dan levende muziek — moet men de deur meestal om tien uur sluiten. Een pilsje, een bb'tje en een cognacje worden het meest gevraagd, maar ook dranken van het zwaardere kaliber, als whisky, wodka etc. worden regelmatig verkocht. Het hartige hapje blijft beperkt tot een droog worstje, dat overigens prima smaakt.

Niet alleen thee

Theeschenkerij Prinsentuin.

Enkele barkrukken in de Theeschenkerij Prinsentuin duiden er op, dat daar niet enkel thee wordt geschonken. Alle zwak alcoholische dranken zijn er te krijgen. De hoofdomzet is echter koffie, gevolgd door frisdranken. Specialiteit zijn de melkshakes met als bekendste Blauw Mutske. Zomers is dat een geliefd „drankje.” Bij een breed publiek is de theeschenkerij zomers in trek vanwege zijn terras, dat met ruim honderd stoelen het grootste is van Leeuwarden. Het moet evenwel bar warm zijn wanneer 's avonds tuin en theeschenkerij volk trekken. Zodra de zon verdwenen is, zakken ook de bezoekers af. Van Pasen tot halverwege oktober kan men elke dag van 's morgens negen uur tot 's middags zes uur terecht in de theeschenkerij. De even bescheiden als goede gastheer C. Dijkhoff en zijn

helpsters ontvangen echter ook 's winters — behalve 's zondags — graag gasten en wel van negen uur tot halfzes. Op de krukken voor de bar en de tien lage stoelen om twee ronde tafels met verder zes vierkante tafels en elk vier hoge stoelen is doorgaans wel plaats in het lichte zaaltje met aan de wand originele produkten van beeldende kunstenaars. Voor recepties is de theeschenkerij echter erg in trek. Het kan dus best zijn, dat het zaaltje bezet is. Dan blijft alleen het „loopje” door de tuin (in elk seizoen aanbevelenswaard); geen consumptie, maar wel kans op een tafereeltje van pril huwelijksgeluk, als de fotograaf bij de vijver of het oorlogsstandbeeld het bruidspaar „schiet” en dat gebeurt niet alleen met jonggehuwden, die in de theeschenkerij recipiëren.

Plantage veranderd

Plantage, Westerplantage.

In Plantage wordt het na twaalf uur 's nachts druk. De kleine uurtjes zijn voor dit bedrijf het meest interessant. Toen van gemeentewege de verkeerssituatie bij de Westerplantage-Nieuwestad werd gewijzigd, schakelde Plantage-exploitant A. van Vugt over van een misschien wat bedaalde gelegenheid tot een barbedrijf, dat het wat oudere publiek ongetwijfeld op prijs weet te stellen. Het interieur is niet te modern, maar wel intiem. Het echtpaar en de verloofden zal men vaak in De Plantage aantreffen, niet de „jongelui die met een sigaret in de mond over auto's

Jelte, bedienend in het Oranje Bierhuis.

praten” om Van Vugts woorden te herhalen. De Plantage selecteert zelf zijn publiek, daar zijn geen advertenties voor nodig, vult de exploitant aan. Met trots wijst hij op het riopalissanderhout, waarmee een deel van het etablissement is betimmerd. Indirecte verlichting geeft de rode gordijnen voor de ramen een bijzondere gloed, die gedachten oproept aan een zonsopgang op zee. De lampjes met gekleurd glas zorgen voor een speels effectje. De Plantage kan zestig mensen een plaats verschaffen. Ze hebben een ruime drankenkeus, zelfs slaat Van Vugt Joegoslavische spirituelen in: mensen, die daar hun vakantie hebben doorgebracht, vragen er naar. De exploitant meent te mogen constateren, dat het cocktaildrinken er een beetje uit is geraakt (als het in het noorden ooit ingang heeft gevonden). De longdrink, bier en beerenburg blijken favoriet te zijn. Mevrouw Van Vugt maakt 's avonds voor de gasten graag een warm hapje klaar. Om nog meer tegemoet te komen aan de wensen van het publiek zal De Plantage binnenkort met een dansvloertje worden uitgerust. De (stereofonische) muziek is er al.

Top met put

La Grotta, Grote Kerkstraat

Op het hoogste punt van Leeuwarden, n.l. op de hoek Grote Kerkstraat-Kleine Hoogstraat, vindt u La Grotta. Tot voor enkele maanden een typische koffiebar, thans een normaal barbedrijf dat, behalve 's maandags, van 10 uur 's ochtends tot een uur 's nachts open is. La Grotta is wat inrichting betreft zonder twijfel een der apartste: door een mengsel van verhardingsgips en cement op steengas te gooien is een grotachtig geheel ontstaan dat een heel beetje doet denken aan de grotten die de krankzinnige Beierse koning Lodewijk II bij zijn slot Linderhof bij Oberammergau liet aanleggen. Er zijn twee bars: boven de gewone, beneden de wijnbar, die vlak boven een wel ligt. Een twaalf meter diepe put en een elektrische pomp moeten deze bar droog houden. Men kan er dus droog zitten, maar op een droogje hoeft niet, want er is een tapvergunning en er is ook een hapje te krijgen. De consumpties zijn te nuttigen op barkrukken, maar wie wat gemakkelijk wil zitten kan ook neervallen in een der fauteuils die gezellig om ronde tafeltjes gegroepeerd staan en waar men dan gezelschap heeft van een lobbes van een bastaard-herder, die zich graag laat aanhalen. Dit barbedrijf, gedreven door een jong echtpaar Gieberts dat uit Beverwijk is komen overwaalen, trekt meest publiek van 25-30 jaar. Het liefst moet men het met een gezellig ploegje bezoeken. Muziek komt er alleen uit de juke-box.

midden prijkt een grote, van een echte kegelbal gemaakte tabakspot, in 1947 door „Acht om de lange” aangeboden aan de ouders van de heer Buis bij hun veertigjarig huwelijksfeest; er zit shag en vloei in de pot ten gerieve van de bezoekers. Op deze van een paar enorme asbakken voorziene leesafel vindt men een paar kranten, enkele tijdschriften, damesbladen, verenigingsorganen en zelfs Donald Duck. Er is één ober in deze al bijna zestig jaar bestaande onopgesmukte, plezierige zaak.

„Eigenwijs” café

Oranje Bierhuis, Raadhuisplein.

Het „Oranje Bierhuis” aan het Raadhuisplein is alleen maar door het opschrift en het verlichte handelsmerk van de brouwerij als zodanig te herkennen. „Gelukkig”, vinden de stam- en andere gasten, „dat betekent al een eerste selectie van het publiek. De tweede — in de vorm van een slot op de deur en een schrill belletje, op het geluid waarvan iemand opendeed — is afgedankt. Confrontatie van de eigenaar met de bezoeker is niet meer nodig. Daarom is het „Oranje Bierhuis” — alias „Mik” — voor de buitenstaander, voor de „beginner”, misschien een eigenwijs café (voor 80 personen). Eenmaal binnen verdwijnt dit beeld. De aankleding, smaakvol, sober, maakt het bierhuis met al z'n natigheden tot een aangenaam huis. Stamgasten, clubs (handbal, basketbal, gymnastiek, vissen en kaarten) en toevallige aanwaaiers vinden er hun gemak. Zij krijgen — hebben veel — ontzag voor de koperen scheepsbel: eenmaal luiden betekent een rondje voor de hele zaak... Verder karakteristiek voor „Mik” (die onafscheidelijke naam heeft de vroegere eigenaar J. Mik ermee verbonden): de enorme potkachel met ('s winters) een pan soep, de eieren en de gehaktballen en... de overjarige flesjes bokbier, in eigen kelder gerijpt. En karakteristiek in persoon: de kelner „Jelte”.

Net bruiloft

Het Gulden Paert, Beyerstraat.

„Het is hier zaterdagavonds net bruiloft,” vertelt de heer G. Giezen van Het Gulden Paert in de Beyerstraat, „dan komt er een accordeonist ter opvoering en dan is het een heel feest. Allemaal oudere echtparen.” Een half jaar lang gaat dit nu zo, want voor die tijd had de heer Giezen in het naastgelegen smalle pand een koffiebar, de Tunnel. Die is nu omgebouwd tot garderobe en opbergruimte. Voor de heer Giezen, die uit zijn oorspronkelijke vak, de boekbinderij, was gestapt omdat hij het voor zijn gezondheid wat kalmer aan moest doen, was het werk in de koffiebar eigenlijk ook te eenerverend en bovendien, zegt hij, werd er vreselijk veel vernield door de overigens lieve jeugd. Nu, bij Het Gulden Paert, heeft hij een bordje voor het raam: toegang vanaf 21 jaar. Het is een modern ingericht stamcafé, aldus de eigenaar. „Het gaat mij om de huiselijkheid,” zegt hij, „mijn klanten zijn mijn vrienden.” De heer Giezen doet zelf meestal mee met het biljarten (het biljart staat in het verhoogde achtergedeelte van Het Gulden Paert) en het kaarten aan de stamtafel. Op de stamtafel staat ook een pot met shag, die door iedereen kan worden gebruikt. „'s Zondagsmorgens komen hier wel een twintig man te biljarten,” vertelt de heer Giezen. Iedere donderdagavond is er prijsklaverjassen naar inleg, waarbij de heer Giezen als troostprijs meestal een halve kip geeft. Bovendien komen er zo nu en dan verenigingen, zoals „De Oosthoek”, die al eens is komen kienen. Er is een bar met twaalf plaatsen en behalve de stamtafel is er een aantal tafels en stoelen. Voor de muziek zorgt een jukebox. Te eten zijn er kleine dingen als worst, een balletje gehakt en eieren. De naam Het Gulden Paert is afkomstig van een borduurwerk, dat mevrouw Giezen eens maakte naar een plaat in een damesblad en dat nu in een lijst aan de wand hangt. De aanstaande schoonzoon van de heer Giezen is de vaste barkeeper in de zaak, die in het weekend van tien uur 's ochtends tot één uur 's nachts is geopend en door de week van drie tot één.

Shag op tafel

Café-bar Buis, Zaailand 92.

„Het Wapen van Leeuwarden” van de heer Buis, Zaailand 92, is de laatste jaren sterk van karakter veranderd. Het hotel sloot een aantal jaren geleden, het bedrijf-parterre onderging een modernisering, waarbij de sfeer gelukkig behouden bleef, er kwam een bar met elf krukken op de plaats van het oude buffet, de openingsuren werden gewijzigd. „Bij Buis” kan men nu terecht van 's middags drie tot 's nachts twee ('s maandags van twee uur af) en op zondag is deze zaak dicht. De twee biljarts — op het prijzenbriefje nog aangeduid als billards — worden druk bespeeld, op maandag door een club van Koopmans, op donderdag door een club van de VSF en op dinsdag door de Buis-club KOT (Krijt Op Tijd). Op de overige dagen zijn de biljarts vrij. Behalve de biljarts, de zitjes en de bar is in dit bedrijf een prettig verlichte lees- en praattafel gehandhaafd. In het

In „La Grotta”, onderaardse sfeer.

Gemoedelijke sfeer

City Bar, Ruiterskwartier.

Wie het Zaailand oversteekt in de richting van het centrum, ziet de rode letters van de *City Bar* aan het Ruiterskwartier opgluizen. Het is een havenlicht van een etablissement, dat wijlen Jan Campert in zijn „tegenzang over een aanvaardbaar heden” gevuld zag met alleen rechtschapen lieden. Het „heden” bestaat overigens al zestien jaar zo: sinds eigenaar R. Ferwerda er uit zijn Blauwhuis kwam is er praktisch niets in zijn zaak veranderd. De *City Bar* is een klassiek café: rust- en ontmoetingsplaats voor vrienden en vriendinnen, met groen gobelin behang boven langs, bruinhouten betimmering beneden en een krokodil en een schildpad tegen de wand. De gasten kunnen hun eigen, meest „volksaardige”, muziek kiezen op de jukebox: Gert en Hermien, Johnny en Rijk, Heintje, Malando en de Marinierskapel. Het apparaat staat niet te hard; het blijft gezellig, of liever gezegd huiselijk. Die huiselijkheid wordt onderstreept door een grote kachel. De *City Bar* gaat 's middags om vier uur open en sluit iedere nacht om één uur. Alleen vrijdagmorgens gaat de zaak om acht uur al open. Het bedrijf heeft naar schatting van de heer Ferwerda een vaste kern van ongeveer 25 procent, verder een vlot en vlottend publiek van alle leeftijden, behalve het erg jonge. Veel bezoekers komen van buiten de stad. Elke avond is de zaak goed bezet; zo tegen tienen komt de loop er stevig in. Er is een lange stamtafel, waar ieder aan kan schuiven, een fraai betimmerde bar en er staan kleine tafeltjes — in totaal een zeventig zitplaatsen. Men drinkt er veel beerenburg in twee soorten en wel in de verhouding van één straffe tegen 25 van een wat slappere kwaliteit. Drie vaste kelners bedienen vriendelijk en zonder omhaal. Een kelner plant opgewekt fluitend de bestelling voor zijn klanten neer. Zulks is typerend voor de gemoedelijke sfeer, die een gemengd publiek van uitgesproken persoonlijkheden hier zoekt en vindt.

Warme ontvangst

De Vrouwenpoort, Nieuwestad.

Op de hoek Nieuwestad-Westerplantage vindt men *De Vrouwenpoort*, café annex slijterij. Vaste klanten in deze zaak zijn biljartliefhebbers — er staan twee tafels — kaatsers (de LKC-prijzenkast wijst daar al op) winkelend publiek, overblijvers en busreizigers, al is deze laatste groep in aantal verminderd na verplaatsing van de haltes. Het interieur van de *Vrouwenpoort* is vrij

eenvoudig. De snorrende kolenkachel is welliswaar vervangen door twee gashaarden, maar naast de ene haard, die onder een modern schouwkje is geplaatst, hangt nog de blaasbalg, een soort borg voor een warme ontvangst. De ketel aan de ketting boven de kachel is louter versiering. Er is een grote leestafel, waar ook gekaart wordt, voor het buffet staan drie barkrukken. En verder zijn er eenvoudige zitjes. In deze zaak met nog een ouderwets balkenplafond proeft men enigszins de sfeer van De Groene Welde. Boven het café is een vergaderzaal. De voetbalpool-mensen en de notaris houden daar wekelijks zitting, maar ook kleine clubs vinden er een rustige vergaderruimte. De radiomuziek wordt kennelijk met zorg gekozen in dit café, waar een hongerige gast o.m. kan kiezen uit drie soorten soep, een uitsmijter of een eenvoudig vleesgerecht. Twee kelners assisteren bij toerbeurt het echtpaar N. Koorn, dat twee jaar geleden deze oude zaak, die dagelijks van 's morgens half negen tot 's avonds een uur geopend is, heeft overgenomen.

Zwart licht

Dancing Centraal, O. Lombardsteeg.

Op het gebogen podium naast de ruime dansvloer van *Dancing Centraal* (*Houbein*) staat een jukebox met daarnaast een drumstel. Op vrijdag, zaterdag en zondag spelen hier Jan Del Grosso met zijn accordeon-orgel en de slagwerker Luc Dijkstra, op de andere dagen verzorgt de box (met vrij veel orgelplaten, o.m. van Cor Steyn en Klaus Wunderlich) het muzikale werk. Wie in deze tussen Oude Lombardsteeg en Hoedemakerssteeg (vroeger in de volksmond zeer beeldend de „Jeneverskeur” genoemd) ingeklemde zaak vertoef denkt terug aan de vijf jaar geleden overleden markante Jean Pierre Houbein, wiens vrouw de zaak nu drijft met Houbein junior en één kelner. Het befaamde orgel mag dan verdwenen zijn, (het is verkocht aan een Leeuwarder particulier, die er inmiddels een passende woning voor vond) de sfeer in deze dancing is nog als vanouds. De tijden zijn veranderd en Leeuwarden kreeg op horecagebied een ruimere keus, de toeloop is niet meer zo dat de gepantserde deur moet dienst doen. Vooral in het weekend trekt Houbein veel buitenpubliek. In deze dancing — niet alleen hier en daar wat rood licht, maar boven de dansvloer ook het z.g. „zwarte licht”, dat witte boorden en manchetten, blousjes en rokjes lila doet oplichten — kunnen ongeveer honderd mensen een zitplaats vinden, zo noteerden wij op lila papier. De kermisweek, sinds jaar en dag de topweek, is sedert de verplaatsing van de kermis sterk teruggelopen. Niettemin is de ligging van *Dancing Centraal*, vlak bij het Zaailand, nog bijzonder gunstig.

Residentie St. Nicolaas

De Klanderij, Zuiderplein.

Aan het Zuiderplein staat sinds 1893 *Hotel De Klanderij*, sinds jaren de vaste verblijfplaats van Sint Nicolaas. Het hotel is gemakkelijk te bereiken, ook per auto, want naast en achter het hotel is een grote parkeerterrein. Philidor, Frisia, VVD, KNAU, Orca, de Grote Sociëteit en de Vereniging van Friese Journalisten zijn maar een paar van de vaste „clubs” die in dit hotel bijeenkomen. Vergaderingen van de schoenma-

kers, schilders, bakkers en kerkvoogden komen regelmatig in de verhuuragenda terug. Voor recepties, bruiloften en partijen is De Klanderij een bekend adres. In de ruime cafézaal vindt men een grote serre, waar het, ook voor zomaar een kopje koffie, gezellig zitten is, in de andere hoek is een zitje met „luie stoelen” opgesteld, er is een grote leestafel, die, als de hotelgasten niet te fervente lezers zijn, goed voorzien is van kranten en tijdschriften. Sinds kort is men begonnen met plate-service, die op werkdagen tussen 12 en 3 uur en op zaterdag en zondag gedurende de gehele dag geldt. Het hotel heeft geen levende muziek meer, de bar achter de cafézaal wordt alleen op verzoek opgesteld. Tien obers bedienen in deze zaak-zonder-opspraak en voor vaste gasten is hun charme, dat zij niet hinderlijk snel hun aanwezigheid tonen. Iets waar „vreemdelingen” wel eventjes aan zullen moeten wennen. De zaak is dagelijks van zes uur 's morgens tot een uur 's nachts geopend.

Monumentaal café

Blauwhuis, Hoekstersingel.

Monumentaal café aan een monumentale singel: café-biljart *Blauwhuis* aan de Hoekstersingel met de historische pakhuisen „Riga”, „Rusland” en „Letland”. „Blauwhuis” — omstreeks 1650 gesticht als veerhuis, weet eigenaar Hays Scheepstra — moet zijn historie angstvallig bewaren. Het staat op de monumentenlijst („Zelfs de kleur gebroken wit mag niet veranderd worden”, zegt de heer Scheepstra), maar dat betekent niet, dat in de loop der jaren niets aan het karakter is gewijzigd. „Het caféleven is kalmjes geworden”, vertelt de heer Scheepstra, die in voetbalkringen bekend is als oprichter van „Nicator” en als oud-midvoor van het „eerste”. „De stamtafel bijvoorbeeld is aardig uitgedund. Er komen voornamelijk vaste gasten. Het is sterk, maar ik kan om die en die tijd zeggen wie er binnen moet komen”. Nee, van café is „Blauwhuis” — zogenoemd naar de eertijds blauwe dakpan-

reisbureaux.

WAGONS-LITS//COOK

Het eerste, dus oudste reisbureau ter wereld. Uitgegroeid tot een alles omvattende reisorganisatie met meer dan 400 vestigingen, verspreid over de belangrijkste centra in alle werelddelen.

WIJ VERZORGEN:

- Uw privé-, zaken- en emigratiereizen,
- Uw congresreizen,
- Uw vakantiereizen per (eigen) auto, vliegtuig, schip, trein of touringcar,
- combinatiereizen voor personeels- en bedrijfsverenigingen,
- bezoeken aan geëmigreerde familieleden,
- Uw vreemde valuta en de bekende Cooks' reischeques,
- complete reisverzekeringen.

WAGONS-LITS//COOK

'n wereldorganisatie, geleid door werkelijke vakmensen

Leeuwarden, Ruiterskwartier 109,

Telefoon: 05100 - 32425

Vraag om ons uitgebreid programma.

... een eeuw en een wereld aan reiservaring

nen — langzamerhand hotelbedrijf geworden met vooral drukte in de zomer (plaats voor 22 gasten). Er moet echter al heel veel veranderen, wanneer de drie biljartclubs „Blauwhuis“ de rug toe keren. Deze clubs — „Blauwhuis“, „Sport en Spel“ en „Duinkerken“ — zweren bij het biljart. Bovendien worden op geregelde tijden kaartclubjes gevormd. „Een bindend element“, vindt de eigenaar, die alles alleen bereddert. „Personeel heb ik niet“, aldus de heer Scheepstra. Café „Blauwhuis“ — dat een tapvergunning heeft — kan aan een kleine 50 bezoekers plaats bieden (aan de bar kunnen nog eens 10 zitten). De heer Scheepstra heeft dinsdags zijn vrije dag („Goddank“). Hij is geopend elke dag van 10.00—14.00 en van 17.00—01.00 uur (ook in de weekenden). Het karakter van het oude café is behalve aan de buitenkant nog terug te vinden in het interieur, waar alles sober is gehouden. Karakteristiek: het zoveel-honderd-liter-aquarium met een groot aantal eigenzinnige visjes.

Jongerenbar

Slot 8, Slotmakersstraat.

In de smalle Slotmakersstraat bots je vanzelf op een gulle partij hard groen neonlicht. Daarachter staat de bar Slot 8 van de schilder-schrijver Alle Jager. Zijn Slot 8 is een jonge loot aan de stronk caféleven van Leeuwarden, waar nieuwe bars even snel geopend worden als oude monumenten afgebroken. Gelukkig is dat schelle licht geen weerspiegeling van de sfeer van „Slot 8“. Het is een bar voor jongeren in de leeftijd v.a. 18—35 jaar, vindt de heer Jager, die regelmatig in de zaak te vinden is. Daarnaast verdeelt hij zijn tijd tussen schilderen en schrijven (voor Guus Dijkhuizens „Gandalf“, dat al drie verhalen van hem opnam). „Slot 8“ is lang en smal, bezit een dansruimte, schenkt de volledige serie van de tapvergunning en is vaak, volgens de heer Jager, een plaats van discussie tussen de jonge bezoekers. Als schilder heeft de heer Jager veel aanloop van leerlingen van de kunstrijverheids-school van de Vredeman de Vriesstichting. Voor minder praatgrage bezoekers ligt er een leesportefeuille. „Slot 8“ is geopend van 19.00—24.00 uur door de week en van 15.00—02.00 uur in de weekends.

Laatste kroegje

Bienekes Bar, Grote Kerkstraat.

Het minuscule „staankroegje“, Grote Kerkstraat 2 wordt door de trouwe clientèle wel *Bienekes Bar* genoemd naar mevrouw Lubiena van Cleef, die met Bieneke of moeke wordt aangesproken. Het is het enige echte kroegje dat Leeuwarden nog rijk is. Van tien uur 's morgens tot acht uur 's avonds is dit druk bezochte etablissement geopend. Er is een hechte band gegroeid tussen mevrouw Van Cleef en de bezoekers aan gene zijde van het tapkastje, hetgeen dezer dagen nog weer blijkt op haar verjaardag. Een huis vol bloemen en vele geschenken van de klanten. „Deze mensen betekenen veel voor mij“, zegt ze. Er is geen enkele luxe, aan de kant zijn een paar krappe houten bankjes, maar de meeste klantjes blijven op de planken vloer voor de toog staan om hun tot de rand gevulde romers in ontvangst te nemen. De hele zaak is slechts enkele vierkante meters groot, niettemin telt men er wel eens 35 klanten tegelijk. De glazen moeten over de hoofden heen worden aangereikt. Er wordt geknobbeld en (lang en luidruchtig) geredeneerd. Voertaal Leeuwarders. Met af en toe een vermanend woord van Bieneke: „Kalm an, ju, niet sô druk wudde!“ Mevrouw Van Cleef, erelid, na vijftien jaar voorzitter te zijn geweest van de dameskegelclub De Oldehove en oud-Quick-turnster kent haar klantjes van haver tot gort. Poffen is er bij haar niet bij, „Skrifje kan ik niet“, zegt zij dan. En alsof dat waar is schrijft zij inderdaad nooit iets op, ze onthoudt van alle klanten de consumpties: „jou hewwe twee borrels en vijf fleskes bier had en je hewwe twee weggeven en je hewwe een ferloren an hem, dat maakt twee borrels en acht fleskes bier“. Spreuk aan de wand: „Toen Mozes op de rotsen klopte gebeurde het wonder dat er water dropte. Maar het grootste wonder gebeurt hier, als men klopt dan komt er bier“.

Grote Beurs-omzet

De Beurs, Wirdumerdijk.

In hotel-café-restaurant *De Beurs* van de heer K. Siderius is het vooral druk tijdens de lunch. Er is een tijd geweest dat de vrijdag de drukste dag was, maar dat is afgelopen, aldus de eigenaar. De heer Siderius vertelt dat hij wedt op een groot aantal mensen en dus op een grote omzet, die tamelijk lage prijzen mogelijk maakt, waardoor de toeloop en dus de omzet groot wordt enzovoort. „De Beurs“ kan tijdens de lunch ongeveer 200 mensen ontvangen in twee „lichtingen“. Er is een tapvergunning. Vier vaste kelners serveren de scheppingen van vier koks. Verder zijn er vier kamermeisjes die ook in de keuken werken. Als alle capaciteit van „De Beurs“ wordt benut, kan het hotelgedeelte 33 personen een bed bieden. De normale bezetting van deze kant van de zaak is echter 28 personen. De zaak is geopend van 's morgens acht tot 's nachts één uur. De zaal is voorzien van een groot aantal schilderijen en foto's van paarden. De naam Siderius is nauw verbonden met de paardensport. De bekende pikur Marten Siderius is familie van eigenaar K. Siderius en zijn neef Abe Siderius is in paardensportkringen een bekende naam.

Kaarten in De Wâlden

De Wâlden, Hoekstersingel.

Een frequent gehoorde roep in café *De Wâlden*, Hoekstersingel, is deze: „Eelke, een pilsje graag“. Kom in deze lokaliteit 's morgens, 's middags of 's avonds — men zal er altijd mensen aantreffen, veelal kaartend. Klaverjassen behoort in *De Wâlden* tot de favoriete bezigheid. De inrichting van deze lokaliteit, die van acht uur 's morgens tot twaalf uur 's avonds geopend is, behalve op zondag van één tot drie, is uiterst eenvoudig. Rondom tegen de wanden staan de tafeltjes en stoelen, in het midden bevindt zich het biljart en achterin treft men de tapkast aan. Meestal staat E(elke) Boelens erachter, terwijl zijn vrouw bedient. *De Wâlden* is eigendom van G. Smit, wiens naam nog op de toegangsdeur prijkt. Zijn schoonzoon heeft het er nu voor het zeggen. Hij vertelt: als we 's zondagsmiddags om drie uur open gaan, staan de mensen voor de deur te wachten. Ze vinden hier iets, dat ze in andere gelegenheden kennelijk missen. Er komen veel mensen van buiten in *De Wâlden*, busreizigers wippen er graag even binnen en kooplieden ziet men er regelmatig. *De Wâlden* heeft een eigen biljartclub gehad. De animo liep terug en toen hebben de leden de club omgezet in een reisvereniging, die hun evenveel gezelligheid biedt. Het café aan de Hoekstersingel doet verder dienst als vergaderplaats van verscheidene verenigingen, zoals de fietsclub Frisia en de Wylsterflappers en Marcus Bakker heeft er wel gesproken voor de Friese communisten. Café *De Wâlden*: een etablissement met een zeer eigen karakter, een echt café waar dezelfde mensen elkaar vaak ontmoeten om er een 'aartje te leggen, zonder te vergeten dat de inwendige mens op tijd een natje en een droogje (worstjes, een uitsmijter) nodig heeft.

Ontmoetingsplaats

Bar Monsieur, Eewal.

De vorig jaar in een voormalig kantoorpand aan de Eewal geopende *Bar Monsieur* blijkt in een grote behoefte te voorzien. Deze club draagt, zoals bekend, een speciaal karakter; zij wil weliswaar geen besloten sociëteit zijn, doch een open club, maar zij heeft wel een bijzondere bestemming als ontmoetingsplaats voor homofielen. Bij de entree heeft dan ook een selectie in die zin plaats, door het stellen van enkele vragen aan de bezoekers, bijvoorbeeld of men lid is van het COC. De portier blijkt overigens ook zonder die vragen een feilloze feeling te hebben voor wie hij wel of beter niet kan binnen laten. De club is door de eigenaar Wim 'er Vrugte in de eerste plaats zakelijk opgezet. Er wordt echter wel veel aandacht en zorg besteed aan de maatschappelijke begeleiding. De bezoekers kunnen hier terecht met allerlei persoonlijke en maatschappelijke problemen. „Bar Monsieur“ ontvangt onge-

veer een vijfhonderd verschillende bezoekers. Van de gasten komt misschien de helft van buiten, welk percentage op de topavond, zaterdag, kan oplopen tot een tachtig procent. Het is namelijk de enige inrichting van dit soort in het noorden, zodat er ook bezoekers uit Groningen komen. Een van de positieve functies van de club is, dat zij mensen opvangt, die anders naar Amsterdam trekken, waar gevaren dreigen van harde commerciële exploitatie, of erger. De bar is smakelijk, bijna huiselijk ingericht en in warme kleuren gehouden. Aan de lange, met houten balken overdekte bar staan een 25 barkrukken. Langs de wanden zijn banken aangebracht, die aan een zestig personen zitplaats bieden. Achter in de zaal is een dansvloertje. De muziek, die met zorg wordt gekozen, komt uit een stereo-installatie. In de bar heerst een rustige, ongedwongen sfeer van mensen, die hier zichzelf kunnen, mogen en durven zijn en die alle gelegenheden hebben om ervaringen en moeilijkheden uit te wisselen. Onder de bezoekers zijn weinig vrouwen, nog geen vijf procent. In de keuze van de dranken is men vrij kieskeurig, vaak wijn, whisky en franse cognac. De bar is elke avond tot één uur geopend (er is aangevraagd tot twee uur) en ze begint elke dag om zeven uur 's avonds, behalve op zaterdag en zondag, wanneer ze om drie uur open gaat. Tegen sluitingstijd gaat een schijnwerper in de bar aan, wat een radicale uitwerking heeft; we hebben nog geen bar meegemaakt, die zo prompt om sluitingstijd leeg was.

Rom bom. de romers fol

Vier in een

Het Anker, Eewal.

Het Anker aan de Eewal heeft een plezierig effect op de nieuwe bezoeker. Men vindt er vier „zaken“ in een. Een gezellig zitje rond de (gas)haard, een grote praat-kaarttafel, een intiem bar-tje en een biljartkamer met een speeltafel. Toch vormt deze verscheidenheid een geheel. Het interieur — met de huiselijke verlichting, die in elk deel weer verschillend is, de vrolijke kokosmat, de houten en de skai-stoeltjes — is prettig en maakt dat velen zich er thuis zullen voelen. De eigenaar, de heer J. van der Leij, kan men er als bezoeker treffen, want zijn schoonvader de heer A. Douma runt de zaak. Douma stelt zich strategisch op: achter de bar, zo heeft hij een goed overzicht over de smalle, maar lange zaak. Er staat een jukebox, waarin o.m. het slaven- en nonnenkoor, de flower power rok en de schlager „hi gives me love“ op de platenlijsthebbers liggen te wachten. De zaak gaat 's morgens om elf uur open tot 's avonds een uur. Dinsdags heeft men voor de biljartclubleden vergunning tot twee uur, vrijdags is de tafel ook bezet, maar dan sluit men op de gewone tijd. Alleen zondagsmiddags sluit het Anker tussen twee en vijf. Overdag vindt men er voornamelijk ouder publiek onder wie vertegenwoordigers die een keus komen doen uit het menu warme hapjes.

Oudhollandse bar

Berry Bar, Ruiterskwartier.

De *Berry Bar* aan het Ruiterskwartier is pas sinds vier maanden open. Voor die tijd was hier gevestigd *Us Thús*. Eigenaar T. Wijngaarden heeft een tapvergunning. De zaak is open van 's middags één uur tot 's nachts één uur. In het weekend valt de sluitingstijd één uur later. Door de week werkt de heer Wijngaarden met zijn vrouw in de zaak; in het weekend is er een kelner plus een portier. De heer Wijngaarden noemt zijn in oudhollandse stijl ingerichte bar een „loopzaak“. Binnenkort zal men in de „Berry Bar“ — de naam is „zomaar opgedacht“ — worstjes, soep en saté kunnen eten. De muziek wordt verzorgd door een jukebox. Tot het interieur behoort ook de duitse herder Chisca. De bar trekt vooral veel bezoekers in de leeftijdsgroep van 30 tot 35 jaar.

Koffie met slagroom

Onder de Luifel, Stationsweg.

In restaurant *Onder de Luifel* aan de Stationsweg komen maar weinig mensen alleen om een pilsje of een borrel. Maar de tapvergunning die beheerder H. J. H. Vastert sinds vorig jaar heeft wordt door de klanten wel gewaardeerd. Veel vaste bezoekers overigens bij *De Luifel*. Zakenlieden en alleenstaande kamerbewoners, die tussen de middag, maar ook vaak 's avonds komen eten. Er zijn abonnementen voor vijf en zeven dagen. Het restaurant begon plm. acht jaar geleden als ijsalon. De Bond van Coöperatieve Zuivelfabrieken in Friesland had de ruimte over en zag er wel wat in daar enige reclame te maken voor haar produkten. De belangstelling was enorm. (Nog trouwens. Er worden naar schatting wekelijks meer dan 2500 maaltijden geserveerd!) Enkele jaren later moest het terras bij de zaak worden getrokken om ruimte te winnen. Het karakter van terras bestaat nog steeds door een afscheiding van grote bakken met goed verzorgde planten. Het buffet biedt plaats aan plm. twintig mensen en fungeert tevens als leestafel. 's Morgens om negen uur kan men van een van de tien serveersters het befaamde kopje koffie met slagroom krijgen (*De Luifel* serveert altijd mét). De laatste bezoeker kan er tot 's avonds negen terecht. Op zondag is de zaak gesloten. Ruim honderd mensen kunnen er tegelijkertijd een plaatsje vinden.

Kroon als phoenix

De Kroon, Sophialaan.

Hotel-restaurant-café *De Kroon* is onder beheer van de nieuwe eigenaars, Kats Bouwbedrijf NV, als een oudhollandse phoenix uit het puin herrezen. Beneden is het café-restaurant groter dan het geweest is. De gang langs de keuken is n.l. bij de zaal getrokken. De trap naar boven is naar achteren verplaatst; de hotelingang en -vestibule zijn door een glazen wand van het café-restaurant afgescheiden. De serre is gebleven, de stamtafel ook. Er is geen bar, er is geen muziek, er staat alleen in een hoek een televisietoestel. De hotelkamers zijn bijzonder mooi afgewerkt en ingericht. Op de eerste verdieping twee tweepersoons met bad, vier eenpersoons met douche, twee tweepersoons zonder douche en vier eenpersoons zonder douche, op de tweede verdieping twee tweepersoons met douche, drie tweepersoons zonder douche en vier eenpersoons zonder douche, terwijl op elke verdieping dan nog losse douches zijn en op de eerste etage een extra badkamer. De zaal boven kan in drie ruimten worden verdeeld (of in twee of een, al naar de behoefte). Voor de oude bekenden van „De Kroon“ is een wandeling door het bedrijf wat onwezenlijk: men loopt over een ruime trap dwars door de vroegere kamers. Maar chef-kok Alberts staat in de keuken als een van de traits d'union met het glorierijke verleden en dat is een geruststelling en een garantie voor de vaste bezoekers van dit rustige, gerenommeerde etablissement.

De Pauw: sfeerrijk

De Pauw, Stationsweg.

Aan hotel De Pauw bewaren luizenden treinreizigers heel goede herinneringen. NS brengt zijn Friesland-gangers tijdens de zomermaanden namelijk onder in dit niet bijster opvallende, maar uitstekend vloerende bedrijf aan de Stationsweg. Niet alleen treinreizigers, ook mensen die zich per andere wijze van vervoer verplaatsen zijn welkom in De Pauw. En dat de directie niet uitsluitend behoeft te leven van de verdiensten in de zomermaanden bewijzen de overnachtingscijfers in de donker. jaargetijden: 250-275 gasten wekelijks. Als de zon hoger komt te staan, verdubbelt het aantal Pauw-gangers. Enkele jaren geleden besloot de directie (M. Boelens, senior, en A. Boelens) tot een forse uitbreiding. In de Baljeestraat werd een pand aangekocht, welks achterzijde grensde aan de achterkant van het oorspronkelijke hotel. Er was een gemakkelijke overgang mogelijk, nu te zien door wie van het café naar het restaurant wandelt. Een sfeerrijk restaurant door de lage zoldering en de betegelde schouw — een lust voor het oog. Op de bovenverdiepingen bevindt zich slaapgelegenheden voor 65 personen, te verdelen over een- en tweepersoonskamers. De Pauw behoort tot de grootste Leeuwarder hotels wat betreft overnachtingscapaciteit. „Aan de gevel te zien zou je dat misschien niet zeggen”, aldus directeur A. Boelens. Hij beschouwt de „weinig kapitale” gevel als een voordeel, de mensen komen er gauwer op af. Niet-gasten mogen zich tot een uur 's nachts in het hotel ophouden. Ze kunnen er lezen aan een van leetuur welvoorzien tafels. De inrichting van het café is stoer, maar gezellig.

Pronkjuweel

Friesland-bar, Tuinen 22.

In het pand Tuinen 38 zijn vele duizenden liters drank van hand tot hand gegaan. Tot voor twee jaar was hier n.l. de slijterij van Bokma gevestigd. In augustus 1967 kreeg het pand een andere bestemming, hoewel de drank bleef. Na een rigoureuze verbouwing werd de vroegere slijterij herschapen in een pronkjuweel van een bar, de Friesland-bar. Eigenaresse mevrouw G. Nicolai, die met haar zoon Hendrik bedient, is terecht trots op haar nieuwste bedrijf. Ze zit al meer dan twintig jaar in het horecavak, en had o.a. een bedrijf in Dronrijp en Goutum, terwijl ze, naast de Friesland-bar, ook nog eigenaresse is van de Centrumbar, waar zoon Jan de honneurs waarnaemt. We noemden de Frieslandbar een pronkjuweel, en daar is niets teveel mee gezegd. Via de portier — die een selectie toepast, want „ik wil geen rommel in de zaak” — komt men in een grote ruimte, die bijna geheel gevuld wordt door de forse houtkleurige bar. Aan deze bar — naast het ronde tafeltje in een hoek, de enige zitplaatsen — kunnen dertig gasten plaatsnemen op zware, bijzonder comfortabele barkrukken. Ondanks de vrij grote ruimte heerst er in de Frieslandbar al snel een sfeer van intimiteit, in de hand gewerkt door de schaarse, sfeervolle verlichting, het rieten dak boven de barkrukken en de rustige muziek uit de — „oudhollandse” — jukebox. Het meest opvallende aan de Frieslandbar is echter de glazen achterwand. In het hart van deze uit groene en blauwe glasscherven opgebouwde wand, prijkt het wapen van Friesland. De Frieslandbar is een „late” zaak. 's Avonds om negen uur gaat de deur open, maar de drukte begint pas rond het middernachtelijk uur. Het meestal wat oudere publiek — hoewel er in het weekend ook veel verloofde stelletjes komen — kan tot even voor drieën bestellen uit een groot assortiment dranken. Klokke drie is het echter gebeurd en moet de zaak leeg zijn. Dit laatste spijt mevr. Nicolai wel eens. „Vooral vrijdagavond en zaterdagavond zou ik nog graag een uurtje langer open willen zijn.” Hoewel de zaak dus nog geen twee jaar bestaat, staat de eerste verbouwing al voor de deur. Om tegemoet te komen aan de wensen van haar „vaste” publiek, wordt een dezer dagen begonnen met het maken van een klein dansvloertje achter in de zaak. Binnenkort dus ook in de Frieslandbar gelegenheid tot het maken van een dansje.

„Gewoon thús”

Bierhuis Lambrechts, Oostersingel.

Men moet weten dat Bierhuis Lambrechts gevestigd is op de Oostersingel 32, want opvallen doet dit cafeetje bepaald niet. Het is van buiten een gewoon huis uit een rijtje andere huisjes. Alleen het blauw-witte bordje met Verlof A erop geeft aan, dat hier een horecagelegenheid is. Met dat bordje klopt het overigens niet, want exploitant Joh. C. Raadgep schenkt niet alleen zwak-alcoholische dranken, maar desgewenst ook een borreltje-met-eenkop-derop. Bierhuis Lambrechts mag dan een sobere inrichting hebben — een kale planken vloer, eenvoudige tafels en stoelen — het is er gezellig. De meeste klanten, stuk voor stuk gezonde jongens als het op het consumeren van een drankje aankomt, kennen elkaar al jaren, van „toen se uog kienters waren”. De clientèle van Bierhuis Lambrechts heeft vroeger gewoond in de Weerklank, op het Vliet, aan de Oostersingel en in hun stamcafé hangt dan ook de sfeer van „Och heden ja”. Ook nu de Weerklank al lang verdwenen is en de vroegere Vlietsters verhuisd zijn naar alle delen van de stad, komen ze geregeld terug voor een pilske of een slukje en de verhalen. Exploitant Raadgep, wiens vader vroeger een café op het Vliet had, kan overigens ook van die verhalen over vroeger afsteken, bijvoorbeeld hoe hij in '29 als „jonkje bij het hardriden op het Vlieverke”, een tweede prijs won. Bierhuis Lambrechts gaat 's morgens om tien uur open, is 's middag van half één tot vier gesloten, behalve op zaterdag en zondag, wanneer er om twee uur gesloten wordt. Van vier uur 's middags tot 's avonds tegen twaalf kan men er dan weer terecht. 's Woensdags blijft het Bierhuis echter gesloten, evenals op vrijdagochtenden, „want dan sitte mien klanten toch oppe merk”. De heer Raadgep schenkt „goed spul, geen flauwekul”, heeft geen etenswaren, omdat zijn clientèle daar toch niet naar vraagt en heeft er niet het minste bezwaar tegen als men het bier zo uit het flesje wil drinken of wanneer er eens luidruchtig gedebatteerd wordt. „Man, 't liekt hier soms wel een stadion” — en dat in een zaak die aan slechts dertig man een zitplaats biedt. Maar dat past in het streven dat de klanten van Bierhuis Lambrechts zich „gewoon thús” voelen.

Vluchtheuvel

Oostergoo, Oostergooplein.

Een oase van rust en bijna huiselijke gezelligheid vlak bij een van de drukste verkeerspleinen van de stad is café-restaurant Oostergoo naast de VW-garage aan het Oostergooplein. De jonge eigenaar, de heer J. Visser, heeft deze als lunchroom begonnen zaak in zeven jaar tijd opgebouwd tot een goedlopend café-restaurant. Dat is niet vanzelf gegaan: de heer Visser kan een imponerende stapel documenten tonen van de strijd, die hij in het begin van de zestiger jaren heeft moeten voeren met de autoriteiten om verruiming van zijn vergunning te krijgen. Hij heeft nu de armsglag, waarvoor hij jaren even vriendelijk als vasthoudend gevochten heeft. „Oostergoo” is opmerkelijk genoeg niet uitgegroeid tot een buurt-café voor Leeuwarden-zuid, waar verder alleen nog café Tivoli is. Het drijft vooral op twee categorieën bezoekers: vaste, meest wat oudere, klanten uit alle delen van de stad en mensen-onderweg — in het seizoen veel toeristen — voor wie het bij de invalspoort van Leeuwarden uiterst gunstig ligt. „Oostergoo” heeft een terras, dat aan veertig tot zestig mensen plaats kan bieden. De aanleg van het verkeersplein heeft acht parkeerplaatsen gekost, maar er zijn plannen voor de aanleg van een nieuwe parkeerhaven bij het café met plaats voor acht auto's. Er is overigens in de onmiddellijke omgeving van „Oostergoo” altijd wel een plaatsje om te parkeren te vinden. „Oostergoo” is een geliefde pleisterplaats voor autorij-schoonhouders, die er „effkes lins” nemen, of wat theorie doornemen met leerlingen. Verder komen er veel vertegenwoordigers en aannemers, die projecten in de omgeving hebben. Dinsdagsavond komen leden van de schietvereniging „De Vrijheid” na afloop van hun clubavond nog even binnen wippen. Het restaurant biedt een ruim scala aan spijzen en dranken: van een kleine hap tot volledige menu's en een goede plate-service, bijvoorbeeld de

„Oostergoo-Plate” en de Restaurant „Auto-Plate.” „Oostergoo is op werkdagen open van 's morgens half negen tot 's nachts één uur, met een duidelijke top tussen twaalf en twee uur 's middags. 's Zondags is het gesloten, maar in het zomerseizoen hoopt de heer Visser de zaak open te kunnen houden. Hij wordt overdag bijgestaan door één vaste serveerster. Het café-restaurant biedt plaats aan een veertig tot zestig mensen. Het is modern, maar warm ingericht, met een lees- en stamtafel. Een bandrecorder zorgt voor bescheiden achtergrondmuziek. Het geheel ademt een sfeer van gemoedelijkheid en kalmte, wat „Oostergoo” maakt tot een vluchtheuvel en een oever van rust nabij de draaikolken van het moderne verkeer.

Hotel-koffiehuis

Hotel Jongma, Ruiterskwartier.

De sfeer in de gelagkamer van Hotel-Koffiehuis Jongma aan het Ruiterskwartier 177 heeft iets huiselijks. De heer en mevrouw Postma die deze soms zeer drukke zaak drijven, vinden altijd wel even tijd om een praatje te maken met hun klanten, om een hondje van een van de bezoekers aan te halen of om jeugdige klanten te vertellen dat de bus naar Drachten zo en zo laat gaat. De zaak die de oorspronkelijk uit Rottevalle afkomstige heer en mevrouw Postma nu al weer tien jaar drijven, is van maandag tot en met donderdag open van zeven uur 's morgens tot twaalf uur 's nachts. Het sluitingsuur is op vrijdag en zaterdag zeven uur 's avonds; zondags blijft Jongma gesloten. Onder de bruin berookte, scheef aflopende zoldering van het hotel-koffiehuis (verlof A) plegen de klanten in hoofdzaak — „foar njoggentich persint”, aldus de heer Postma — koffie te bestellen. Verder gaat er nog wel eens een flesje fris of een pilske over de toonbank. In de middagpauze, wanneer „Jongma” door veel schoolkinderen gebruikt pleegt te worden als overblijfslokaal is er veel aftrek van soep en broodjes. Het hotel biedt plaats aan 22 gasten die voor een civiele prijs logies en ontbijt vinden en, desgewenst, de

beschikking hebben over een dam- en schaakspel. De klanten, „alle soorten folk”, aldus mevrouw Postma („sels hawwe wy hjir wolris minsken fan de Russyske ambassade hawn”) treffen en maken in het hotel-koffiehuis een „noflike” steer.

Dorst en rijlessen

Van Dellen, Langemarktstraat.

Toen in september 1963 de veemarkt voorgoed verhuisde van de Langemarktstraat naar de Frieslandhal, gingen diverse „veemarktcafés” mee naar het nieuwe onderkomen. Zalen Van Dellen bleef echter op de oude, vertrouwde plaats aan de Langemarktstraat. De vrijdagse topdag ging verloren, maar daarvoor in de plaats kwam een meer gespreide drukte, doordat het Centraal Bureau voor afgifte van Rijbewijzen hier zijn domicilie koos. Lesauto's rijden nu af en aan en op het parkeerterreinje is zelden een plaatsje vrij. Aan de overzijde van de weg is echter het weidse veemarktterrein en daar kunt u met een auto altijd terecht. De eigenlijke cafézaal biedt plaats aan honderd gasten. Er is een biljart, waarop regelmatig gekurkt wordt, een leestafel en een geluidsinstallatie. Niet voor muziek, maar om kandidaten op te roepen voor het afleggen van het schriftelijk gedeelte van het rijexamen in het voorste, afgeschutte deel van de zaal. Van Dellen heeft trouwens nog meer banden met de auto- en motorwereld. De Friese Motor Club heeft hier haar clublokaal. In de zijzaal hangen een zevental prachtige medaillekasten van de FMC, waarin vele bekens en medailles de bezoekers trots tegemoet lachen. Behalve deze zaal zijn er nog twee zalen voor verhuur beschikbaar. Vaste huurders hiervan zijn o.a. VOV, vroeger een buurtvereniging van Achter de Hoven, nu een gezelligheidsvereniging en de vereniging Landbuurt, ook al een club van mensen die zelf niet meer in deze oude Leeuwarder buurt wonen, maar nog regelmatig contact met elkaar hebben. Van Dellen, bier uit een flesje, is een bedrijf waar men voor nagenoeg iedere gelegenheid een zaal beschikbaar heeft.

**PRACHT
PILS**

N.V. DRANKENHANDEL

H. v. d. MEULEN

Groningerstraatweg 42

telef. 25796

LEEWARDEN

Nog drie jaar

De Nederlanden, Zuiderstraat.

U hebt nog maar drie jaar de tijd om een bezoek te brengen aan café De Nederlanden in de Zuiderstraat. In mei 1972 gaat dit café dicht; het pand is namelijk verkocht aan de Zuivelbank en die zal er in elk geval geen horecabedrijf in blijven drijven. Voor de Friese hoofdstad zal het verdwijnen van „De Nederlanden” een waarlijk verlies zijn, want dit café vervult bepaald een taak: notarissen houden er zitting, de landpachters en fouragehandelaren zijn er op vrijdag te vinden, vele verkopeningen worden er gehouden, de Friese Opera-vereniging houdt er repetities, er worden cursussen gegeven, schoolclubs houden er hun feestavonden. En hiermee zijn nog lang niet alle sociale activiteiten, die o.a. in de drie vergaderzalen van „De Nederlanden” plaatsvinden, opgesomd. Het eigenlijke café is zonder meer gezellig, eerlijk en zonder luxe, of het moest het krullerige ijzeren hekwerk met de poortjes rond de tap zijn. Er staat een leestafel, waar de stamgasten elkaar vinden en er staan twee biljarts, die op dinsdag- en woensdagavonden voor vaste clubs bestemd zijn, maar op de overige dagen mag ieder er op spelen. Het café is open van tien uur 's ochtends tot een uur 's nachts en dat vindt de exploitant, de heer Th. van der Veen (afkomstig uit Warga en een broer van Barend van der Veen en de vader van de turnster Tjerkje van der Veen), wel welletjes. Hij heeft het met zijn twee vaste kelners druk genoeg om alle bezoekers van hun natje en droogje („De Nederlanden” is namelijk ook restaurant) te voorzien.

Klasse-zaak

Stationsrestaurant.

De Stationsrestaurant in Leeuwarden is een goed beklante zaak. Men heeft er sinds kort een tapvergunning. De tweede klas wachtkamer gaat 's morgens om vijf uur al open tot acht uur 's avonds, de eerste klas wachtkamer om zeven uur tot half twaalf 's avonds. Het verschil zit voornamelijk in de aankleding van de zaal. De tweede klas wachtkamer is eenvoudiger gehouden, daar kan men rustig met klompen aan binnen komen. Er gelden verder dezelfde prijzen en dezelfde consumptiekaart, alleen de koffie is er vijf cent goedkoper. Dat is een principeel punt voor de Nederlandse Spoorwegen, verdere verschillen in de prijzen of in de verteringen en maaltijden zijn er niet. Exploitant is de heer H. van Wagtendonk, die in november van het vorige jaar uit Hoek van Holland is gekomen. Hij was altijd in het westen geweest; toen hij naar het noorden ging werd hij daar dringend tegen gewaarschuwd, maar het vakt hem best mee. De heer Van Wagtendonk werkte eerst in het buitenland in het horecabedrijf, daarna in de restaurantie van het Centraal Station in Rotterdam en vervolgens begon hij als zelfstandige ondernemer in de stationsrestaurantie van Hoek van Holland. De Nederlandse Spoorwegen stellen hun pachters in de gelegenheid „op te klimmen” naar de grotere plaatsen en zo werd de heer Van Wagtendonk in de gelegenheid gesteld op Leeuwarden te reflecteren. Het restaurant is gewoonlijk goed bezet met mensen uit de stad, wier huis op de kop staat of die eens gezellig buitenshuis willen eten, maar er zijn ook leraren en kantoor mensen bij. Slechts een klein deel van de vaste bezoekers, vooral in het winterseizoen, kan men tot de reizigers rekenen. De stationsrestaurantie heeft enkele vaste relaties met grote bedrijven, om bijvoorbeeld voor het eten bij overwerk te zorgen, met voetbalclubs, waarvan de spelers voor de terugreis nog net even warm eten enzovoorts. Des zomers is het beeld geheel anders, dan zijn er veel buitenlanders en veel doortrekkers naar de Waddeneilanden. Vroeger had men alleen een A-vergunning, maar nu kan er, zoals gezegd, ook een borrel worden geschonken. Dat betekent echter niet, dat men er de bloemetjes buiten kan zetten. Die borrel is er eigenlijk voornamelijk om voor het eten te worden geschonken. De heer Van Wagtendonk wil geen neen schenken, maar men krijgt er niet de gelegenheid in de olie te komen en zo met de trein weer naar huis te reizen. Wie het daar op aanlegt, wordt niet bediend. Het eten in de stationsrestaurantie is goed, naar verhouding niet duur en het komt in een rekordtijd op tafel.

Húzemer café

Tivoli, Huizumerlaan.

Er is slechts één café in Leeuwarden dat aanspraken kan maken op bovenstaand predicaat. Het café-restaurant Tivoli in de Huizumerlaan is de vaste samenkomstplaats van nagenoeg alle activiteiten in Leeuwarden-zuid. Voetballers, biljarters, kaartspelers, schutters, skútsjesilers, maar ook speeltuinverenigingen, toneelclubs en gezelligheidsverenigingen uit het Leeuwarden van „achter de overweg” komen hier regelmatig samen. Het kan dan ook niet anders of de band tussen bezoekers en gastheer moet van een bijzondere kwaliteit zijn. Eigenaar Tjitse Kramer is naast een gulle gastheer vooral een voortvarend en energiek organisator. Het aantal bestuursfuncties dat hij bekleedt, schat de heer Kramer zelf op een twintig à vijfentwintig. De belangrijkste hiervan zijn op het ogenblik die van voorzitter van het Huizumer skútsje — in korte tijd slaagde men er onder zijn voortvarende leiding in om f16000 bijeen te krijgen — als organisator van het Nederlands biljartkampioenschap dat in april in „Tivoli” gehouden wordt en als organisator van het jubileumfeest van het binnenkort vijftigjarige FVC de Huizumer voetbalvereniging. Dat men in Huizum deze activiteiten van „hun” Tjitse Kramer weet te waarderen, blijkt uit de oorkonde die in de cafézaal hangt. Deze oorkonde werd hem aangeboden bij het „12½ jarig jubileum als voortreffelijk gastheer” namens de veertien Huizumer verenigingen die Tivoli als hun „thuis” beschouwen. Tivoli heeft naast de cafézaal — met biljart en lees-stamtafel — een eigen sljterij, een achterzaal voor 225 personen, een zijzaal voor zestig personen en een bovenzaal, waar zich de vier schietbanen bevinden van de schietvereniging Hertog Hendrik. Tivoli beschikt over een volledige keuken, zodat de warme hap zich niet hoeft te beperken tot een gehaktballetje.

Aquarium

Flamenco-bar, Grote Hoogstraat.

De Flamencobar in de Grote Hoogstraat 40 heeft dezelfde naam als de vurige, gecultiveerde Spaanse zigeunerdans. Het is ook nogal een gecultiveerde bar, waar het echter niet Spaans — in de zin van wild — toegaat. Het hoofdzakelijk jongere — 20 tot 35 jaar — publiek is rustig; dans niet, maar is des te spraakzamer. Buiten het weekeinde komen er ook wel ouderen; het volume van de jukebox (voornamelijk beatmuziek en Spaanse platen) wordt dan teruggedraaid. Voor de bar 28 krukken, die voor Spaans moeten doorgaan, maar duidelijk een Franse inslag hebben. Dat geldt ook voor de zes stoeltjes bij de twee zijtes — elk met twee tweepersoons banken — onder de rieten afdakjes. De inrichting is smaakvol met levende plan-

ten en getemperd licht. Metalen vissen aan de houten wand en boven de bar een royaal aquarium. Tot en met het aquarium mogen de gasten zonder een rondje te hoeven geven achter de bar komen. Zij zoeken daar graag een staanplaatsje om plezierig met de vrienden op de kruk tegenover hen te kunnen toepen en knobelen. De bar wordt geëxploiteerd door de heer Leo de Jong (na de hotelschool en horecaervaring in tal van plaatsen weer blij terug te zijn in Leeuwarden) en zijn levendige en bedrijvige echtgenote Ans, die in Groningen (ik zie nog al wat oud-klienten, die vroeger naar Groningen „moesten”, toen Leeuwarden nog weinig barvertier kende) de knepen van het vak heeft geleerd. Verder barkeeper Henny Bastiaanse (hoofdzakelijk bier tappend, al zijn alle „drankjes” voorradig) en portier Koert Smit, die blijkbaar een feilloos geheugen heeft voor welke jas of mantel bij wie hoort. De bar is geopend van half acht tot één uur 's nachts; 's vrijdags tot twee uur; 's zaterdags en 's zondags ook maar de deur gaat dan — na bellen — om drie uur 's middags al open.

Poort bij Oldehove

Poort van Cleef, Oldehoofsterkerkhof.

De Poort van Cleef heet heel toepasselijk het bedrijf met volledige vergunning van de heer W. („Wieger”) van Cleef op de hoek van de Grote Kerkstraat en het Oldehoofsterkerkhof. Men kan er 's avonds van acht tot een terecht en aan het bartje, aan een van de tafeltjes of aan de stamtafel een vers getapt glaasje bier of een „klein glaske” nuttigen. De jukebox onthaalt de klanten op de Monkees, de Outsiders, de Beatles of desgewenst op de Heikrekels of Zwarte Lola. Vijftien jaar bestaat nu deze wel knusse zaak aan de voet van de Oldehove, daarvoor was er een wijn- en kruidenierswinkel. De fel levende buurt rondom is verdwenen, er komt niemand meer jenever halen in een „petrolekantsje”. In de „Poort van Cleef” komt, ook wat leeftijd betreft, een gemengd publiek. Er bestaat een binnendoorverbinding met „het kroegje van Van Cleef”, maar het zijn twee aparte zaken met een eigen ingang, een eigen publiek, eigen openingsuren en eigen prijzen.

Huiselijk café

The Corner, Langemarktstraat.

Een café met een heel eigen sfeer is „The Corner” op de hoek van de Sneekerkade en de Langemarktstraat bij de nieuwe Verlaatsbrug. Deze zaak, die overdag uitzicht biedt op Frico en CAF en 's avonds knus achter pluchen gordijnen schuilgaat, wordt gedreven door de twee zusters Siderius, die hiermee het bedrijf van hun vader voortzetten. Het café ontleent zijn charme niet aan de naam, niet aan de

somtijds te beluisteren radiomuziek, niet aan de zeven krukken tellende bar voorin, maar veeleer aan de forse, gezellig snorrende Godin-kachel, aan het geblaf van de lieve (jacht)hond des huizes, aan de niet te moderne staande schemerlampen, aan de klompen van een gast in het kleine portaalje op de hoek, aan het cocos op de vloer en niet te vergeten aan de zeer vele welverzorgde bladplanten, die overal staan, waar maar een plaatsje te vinden was. Er staan houten stoelen, waarvan een aantal met een prettig zittende ronde rug in dit huiselijk café, waarin de vele paardenhoofden en hoefijzers verwijzen naar de relatie tussen de naam Siderius en de paardensport. Café en woonkamer gaan ongemerkt in elkaar over en zo is nauwelijks uit te maken of men klant of gast is. Er is een tapvergunning en „juf” brengt zelf de consumpties. Wie nog een stukje cafégezelligheid van een bijna verdwenen verleden wil ondergaan kan hier terecht. Het sluitingsuur (maximaal één uur) varieert met het bezoek.

Stamcafé

De Ossekop, Uniabuurt.

Wie erg veel haast heeft, kan beter niet in café De Ossekop binnenstappen. Eigenaar W. Eygelaar is er niet de man naar om in tien seconden iemand een glas bier te verstrekken. Als men erg dorstig is mag dat misschien een nadeel zijn, maar er staat ook een niet te versmaden voordeel tegenover. Het bier — een groot glas binnen-, buitenlands- of bok- bevat een halve liter — wordt geserveerd met een manchet die men alleen maar mogelijk achtte op reclameplaten en de kwaliteit loopt parallel met de wijze van serveren. Men kan zo'n glas een hele tijd laten staan zonder dat de manchet instort. Bier is vrijwel het enige dat in „De Ossekop” wordt gedronken. De heer Eygelaar voelt niets voor een tapvergunning. Wie honger krijgt kan een portie hartige kaas, een droog worstje of een zure haring bestellen en in de voorzomer een voortreffelijke nieuwe haring op roggebrood. Worst en kaas worden opgediend met een hoeveelheid mosterd, die op het eerste gezicht niet erg groot lijkt. Wie er echter — denkend aan de huis-, tuin-, en keukenmosterd thuis — teveel van neemt, voelt dat wel degelijk op zijn tong. De bezoekers van de heer Eygelaar zullen niet vergeten hun servet te gebruiken als zij na het eten van kaas of worst het glas weer naar de mond brengen. Het is moeilijk precies te omschrijven wat voor zaak de heer Eygelaar precies heeft. Het woord „stamcafé” komt er waarschijnlijk het dichtst bij. De Ossekop moet — en wil — het niet hebben van de toevallige passanten. De bezoekers vormen een soort vriendenkring van mensen van alle leeftijden en men groeit verder in de kring naarmate men er vaker komt. Vrouwen ziet men er zelden. De stamtafel is voorzien van veelsoortige lectuur. Verder is er een

Café „De Nederlanden” aan de Zuiderstraat verenigt vele functies in zich. Het is er uitgesproken huiselijk-gezellig.

grote pot zware shag voor mensen die hun rookwaar vergeten hebben. Men mag daar vrijelijk gebruik van maken, maar op het deksel vindt men in rijmform wel het verzoek om een volgende keer zelf mee te nemen. De leeftijd van stoelen en tafels is ongeveer zestig jaar. De hele zaak doet trouwens aan lang vervlogen tijden denken. Het houtwerk glimt voorbeeldig. Biljartliefhebbers komen volledig aan hun trekken. De zaak is geopend tot één uur 's nachts. Omstreeks vijf uur gaat de deur open. „Dan duurt het mij lang genoeg”, aldus de heer Eygelaar, wiens gehechtheid aan het water tot uitdrukking komt in het feit dat hij altijd is gekleed in een donkerblauwe schipperstrui. Een echte. In „De Ossekop” is gevestigd de Eerste Nederlandse Bamsay-Club. De jaarlijkse weekeindtrip van de leden is bekend. Als de heer Eygelaar 's zomers op het water verblijft, bedienen de klanten bij toerbeurt. Zeer geregelde klanten kunnen desgewenst een sleutel krijgen bij de buurman en eventueel zichzelf bedienen.

Clair Obscur

Rembrandtbar, St. Jacobsstraat.

Rembrandt is befaamd om zijn clair obscur en dezelfde sfeer treft men een tikkeltje aan in de Rembrandt-bar in de St. Jacobsstraat in het pand waar eens de bekende kunsthandelaar Sanders gevestigd was. Het langgerekte, zeer smalle perceel is ingenieus en smaakvol

Hippere jeugd

Mister Magoo, Nieuwesteeg.

In Mister Magoo (Nieuwesteeg 1-2) hecht men niet zozeer aan het uiterlijk. Dat doet eigenaar Johan Kooistra niet — het interieur is uit eenvoudig hout- en boardmateriaal opgetrokken — en evenmin zijn publiek, dat zelden verschijnt in kleding die etalagepoppen aan hebben. De sfeer wordt er voornamelijk geschapen door de popmuziek (veel underground, blues en soul) die via een stereoinstallatie ten gehore wordt gebracht. Het publiek bestaat voornamelijk uit scholieren, een beetje artistiek, een beetje revolutionair, uit de wat hippere werkende jeugd uit de groep, die de benaming „langharig werkschuw tuig” als erenaam heeft aangenomen. Mister Magoo — genoemd naar het bijziende onhandige mannetje uit het gelijknamige stripverhaal — heeft een lange rechthoekige bar en enkele hoge, door barkrukken omringde tafels in het pand op no. 1. Er is een verbinding gemaakt met Nieuwesteeg no. 3, het vroegere jazzcentrum koffiebar Quasimodo, nu getransformeerd tot dansruimte met een tweede bar. Behalve door Johan Kooistra wordt het publiek afwisselend bediend door twee vaste barkeepers, Peter en Hans, terwijl in de weekends portier Johnny de wacht bij de deur houdt. Op drankgebied is er van alles te krijgen, van melk tot pernod. Bierworstjes en gevulde koeken zijn op geregelde tijden in voorraad.

twee dansvloeren. De nieuwe bar slokt de tuin achter het pand op. Daar, waar de vorige eigenaar, tandarts Jac. Hijenga, eenden en ander vogelgelte hield, zullen in september lichte voeten scharen. De „capaciteit” van „Vat” — vijf man personeel — wordt vergroot: de heer Osinga kan nu 400 gasten bergen, straks neemt hun aantal met 200 toe. Is het tegenwoordige Vat '69 — naar het gelijk whiskymerk — al in trek voor recepties en partijen, het nieuwe krijgt door deze specialisatie een grotere aantrekkingskracht. „Het publiek moet zich kunnen verplaatsen in het bedrijf. Ik zal onder en boven (onder komt nog een Frans keukentje) een aantal attracties scheppen. Wat, zeg ik nog niet. Het moet een stunt blijven,” drukt de eigenaar zich wat geheimzinnig uit. „Beneden komt een portiek waar nu de ingang naar het souterrain en de opgang van mezelf is. Komt reclame in. Moet het publiek wachten, dan kan dat wat afleiding bezorgen.” „Vergeet de garderobe niet, Siebe,” merkt zijn vrouw Geppie op. „Wordt natuurlijk beter,” aldus de heer Osinga. „En de toiletten,” zegt zijn vrouw. „En de toiletten,” herhaalt de heer Osinga, die kennelijk even met z'n gedachten in het nieuwe Mekka toefde. „Aan de dranken verandert niets. Is goed, blijft goed. Maar we krijgen een nieuwe bierleiding- en tapsysteem (en een ander — zeer bekend — merk bier). Ach, het wordt allemaal nieuw. Wacht maar af,” belooft hij. „Vat” is door de week geopend van 19.30 tot 01.00 uur. In de weekends van 15.00 tot 02.00 uur. Vat '69 wordt hoofdzakelijk door jongeren

lijks tussen elf en negen een quickmenu krijgen opgediend, dat zeer variabel is. In de café- en eetzaal is overvloedig met hout gewerkt. Die „hougedachte” wordt, nog doorgetrokken, de tafeltjes in het café hebben geen kleedjes. De leestafel biedt veel lectuur, maar wie van het uitzicht wil genieten, wordt ook niet teleurgesteld: de in- en uitvalsweg (Harlingerstraat)weg via het plein biedt heel wat afleiding. Geen levende muziek in dit hotel, waar heel huiselijk een kalender in het buffet hangt, waar sommige klanten de weg naar de toiletten („trappetje-af”) wel eens moeilijk vinden en waar men een vitrine met folders over Leeuwarden en Friesland, drabbelkoeken en dümkes vindt. Een ruime parkeergelegenheid, in de zomermaanden terras, drie vergaderruimten voor kleine gezelschappen. Men heeft zes obers in dienst bij dit van 's morgens zes tot 's avonds een uur geopende hotel.

Contra-Re

Café Van der Wal, Noordvliet.

De heer P. van der Wal heeft aan het Noordvliet 107 een typisch buurtcafé. In deze zaak met zijn smetteloos witte, in vele „golffjes” hangende vitrages, komen meest oudere — soms hoogbejaarde — mannen, maar het jongere element ontbreekt beslist ook niet. Het café is van 's morgens half elf tot 's middags twee uur geopend en dan weer van vijf uur tot 's nachts één. Keizer Geert (de Haan) weet precies wat de meeste gasten drinken. Wanneer iemand „nog maar één” zegt, komt hij met de fles naar het tafeltje, tenminste als het een klein glaasje betreft. Alle drankjes worden geschonken en dan verder vooral bier, maar ook wel frisdranken. „Koffie en thee zijn er niet bij, want dat hebben de mensen net thuis gedronken of gaan zij zometeen thuis drinken”, zegt de heer Van der Wal, die om dezelfde reden ook weinig eetbaars te bieden heeft; alleen een worstje. De — meestal vaste — gasten komen na gedane arbeid even aanwippen voor zij naar moeke de vrouw gaan; andere gaan eerst naar huis, zien televisie en lopen dan nog even langs. In de weekends — ook 's zaterdags- en 's zondagsochtends — is het druk in dit propere café, dat velen als hun tweede huiskamer beschouwen. Er staat een jukebox; voor de eenvoudige tap twaalf krukken en verder een zestigtal stoelen om tafeltjes met een kleedje. Op de niet erg grote stamtafel ligt altijd een spel kaarten klaar. Da's voor de biljarters, die er een kaart uit trekken. Deze geeft aan hoeveel punten volgens de klaverjastelling gemaakt moeten worden. Een slechte biljarter met een gunstige kaart heeft hier — als hij een kaart met weinig „ogen” trekt — nog eens kans een „pötsje” te winnen. Wie echter, voor het biljarten begint, zich in de kaart laat zien, moet een rondje geven. Een ander bijzonderheid van dit huis is „Contra-Re”. Dat is gewoon klaverjassen, dat met „contra” en „re(contra)” een spannend „extra” heeft gekregen. In Amsterdam heet dat „kraken”.

Een stil momentje in het enige Leeuwarder kroegje: Bienekes Bar. Er is nog een deel van de vloer zichtbaar van dit etablissement dat hier in zijn geheel in beeld gebracht is. De fotograaf stond met zijn rug tegen de vierde wand.

verbouwd tot een zaak met een sfeer, die bepaald wordt door eerlijke materialen: een wand van friese moppen, massief houten meubilair, een verlaagd plafond van rieten stoelzittingen, wat koperen siervoorwerpen, enz. Deze bar is op vrijdag, zaterdag en zondag van 7 uur 's avonds tot twee uur geopend; op de overige dagen is het sluitingsuur een uur na middernacht. Ook de Rembrandt-bar heeft een weekendtop wat bezoek betreft. Het publiek behoort voornamelijk tot de leeftijdsgroep van 20-40 jaar. Er zijn twee bars: een beneden en een boven. De bovenbar, te bereiken via een open trap, is met zijn banken langs de kant wat intiemer en is, buiten de weekenden, eventueel voor kleine gezelschappen. (20-30 man) af te huren. In de bovenbar ligt een parketvloer en deze is voor danslustigen dus geheel te gebruiken. Beneden is er een dansvloertje van zes m². Er is echter maar een- tot tweemaal per maand levende muziek. Men kan er ook plaatsnemen aan een paar ronde tafeltjes, waarop een vers bloemetje. Ook de Rembrandt-bar heeft een tapvergunning: alle gebruikelijke drankjes zijn er dus te krijgen, als men wil vergezeld van een hapje, zoals een portie kaas of salade. De bar is in handen van de heer L. Hasz.

Dubbel Vat '69

Vat '69, Nieuwestad NZ.

Leovardia zal, zo is de stellige overtuiging van de heer S. Osinga, eigenaar van de bar Vat '69 aan de „stille” kant van de Nieuwestad, in september kennis kunnen maken met een groots bar-amusementsbedrijf. Zijn bar zal onder de handen van architect Ir. A. Bonne- ma te Hardegarijp zo grondig worden vernieuwd, dat op de sfeer na, alleen de naam herkenbaar zal zijn. Vat '69 wordt meer dan twee keer zo groot en een team van specialisten (o.a. op het gebied van verlichting, air-condition, kleur, stoffering) zal de voorspelling van de heer Osinga en de verwachtingen van zijn publiek waar moeten maken. (De heer Osinga, ook nog eigenaar van „Syb's” koffiebar in de Doelsteeg heeft sinds kort ook het hotel „De Instuff” in Terhorne — „man, ze leggen achter mijn hotel een jachthaven voor 300 boten aan” —). Het huidige „Vat” heeft een kelderbar, „De Leeuwekuil” en een bar op de eerste etage. Het nieuwe Vat krijgt er drie, met

bezoekt. „Ik heb veel vaste klanten,” vertelt de heer Osinga, „die ken ik meestal nog van mijn koffiebar in de Doelsteeg. Wanneer zij de koffiebar ontgroeien, komen zij hier naar toe. Er zit een lijn in. Maar denk nu niet, dat ik geen ouderen krijg. Door de week, wanneer het wat rustiger is, zie ik deze categorie bezoekers veel.” De heer Osinga kent de meeste bezoekers van „Vat” bij hun naam. „Dat is erg belangrijk.”

„Trappetje-af”

Eurohotel, Europaplein.

Als men de fors klappende deur is gepasseerd en via een trap de als een klokkenspel tingelende garderobe heeft bereikt, staat men in de cafézaal van het Eurohotel aan het Europaplein. Een hotel, dat versierd wordt met schilderingen van Jan Murk de Vries en een vijftal klokken die om de beurt hun specifieke geluid laten horen. Het hotel bestaat bijna tien jaar. Onder de vaste gasten treft men nogal wat zakenmensen uit de zuivel- en veehandel, buurtbewoners en alleenstaanden, die dage-

Drie etages

Don Quichot, Heerenwattje.

In Don Quichot aan het Heerenwattje kan men zich op drie niveaus amuseren. Beneden is de disco-bar, hoofdzakelijk gefrequenteerd door de jeugd, op de eerste verdieping is een hoefijzervormige bar met 28 krukjes en een gerieflijk bankzitzje rond een open haardvuur — men treft er een gemengd publiek aan — en op de tweede verdieping kan men zich overgeven aan het spel roco-roulette. Het is hoofdzakelijk wat ouder publiek dat zich hiervoor als lid laat inschrijven voor f 2,50 per vijf jaar. Op elke etage is één man bedienend personeel, plus boven nog een croupier en beneden een portier. Don Quichot is geopend van 9—3 uur; op vrijdag, zaterdag en zondag (de topdagen voor dit bedrijf) van 8—3 uur en het casino (twee speeltafels elk voor zeven personen) is de hele week van 10—3 geopend. Op de tussenetage speelt alle dagen behoudens dinsdag en donderdag een organist. Eigenaar Bill Speckman laat niets na om zijn zaak een persoonlijk cachet te geven. Aan hapjes levert Don Quichot de „nacht-uiltjes” saté, worst, pinda's en bamba's. De drankenkeus is volledig.

**BEZIENSWAARDIGHEDEN, GEBOUWEN,
MONUMENTEN (dubbele cirke!) ©**

1. Stadhuis.
2. Standbeeld Willem Lodewijk van Nassau (Us Heit).
3. Ambtswoning Commissaris der Koningin.
4. Fries Museum.
5. Kanselarij.
6. Postkantoor.
7. Provinciehuis.
8. Fries Natuurhistorisch Museum.
9. Bijzondere strafgevangenis.
10. Stadsziekenhuis.
11. Monument Waling Dijkstra.
12. Beurs.
13. Mercuriusfontein.
14. Centrale halte stadsautobusdienst.
15. Waaggebouw.
16. Paleis van justitie.
17. Harmonie.
18. Politiebureau.
19. Standbeeld baron Rengers.
20. Oldehove.
21. Standbeeld mr. P. J. Troelstra.
22. Pier Pandertempel.
23. Provinciale bibliotheek.
24. Gem. museum Princessehof.
25. Fryske Akademy (Coulonhûs).
26. Monument 1940-1945.
27. Kunstcentrum Prinsetún.
28. Pier Pandermuseum.
29. Diaconessenhuis.
30. Kinderboerderij.
31. St. Bonifatius-hospitaal.
32. Frieslandhal.
33. Monument „Elfstedenrijder“.
34. Overdekt zwembad.
35. Autobusstation.
36. Station N.S.
37. Prov. Friese Ver. voor Vreemdelingenverkeer.
38. A.N.W.B.
39. Standbeeld „Us Mem“.
40. Cambuurstadion.
41. Jachthaven.
42. Sportvelden Greunsweg.
43. Nijlân-zwembad (verwarmd) en sportvelden.

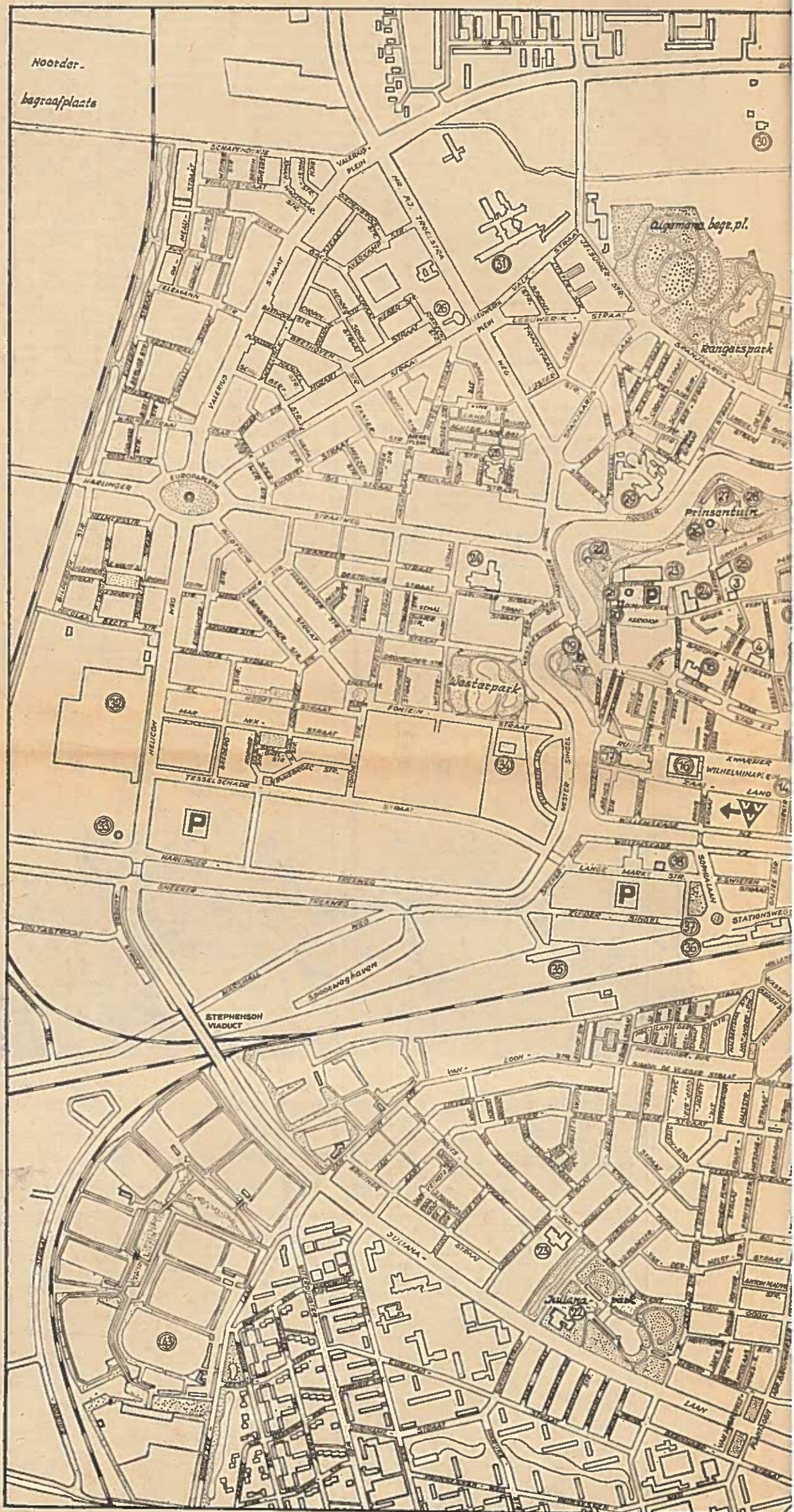
KERKEN (enkele cirke!) ○

1. Waalse kerk (N.H.).
2. Grote- of Jacobijnerkerk (N.H.).
3. Noorderkerk (Geref. art. 31).
4. Westerkerk (N.H.).
5. Doopsgezinde kerk.
6. Lutherse kerk.
7. Leger des Heils.
8. Bonifatiuskerk (R.K.).
9. Oosterkerk (Geref.).
10. Baptistenkerk.
11. Filadelfia gemeente.
12. Vrije Evangelische kerk.
13. Galileër kapel (N.H.).
14. Salvatorkerk (Geref.).
15. St. Franciscuskerk (R.K.).
16. Chr. Geref. kerk.
17. Nieuw Apostolische kerk.
18. Opstandingskerk (N.H.).
19. Joh. de Dooperkerk (R.K.).
20. Geref. kerk Schrans.
21. Pniël (N.H.).
22. Kurioskerk (N.H.).
23. Parkkerk (Geref.).
24. Dominicuskerk (R.K.).
25. Pelikaankerk (Geref.).
26. Goede Herderkerk (N.H.).
27. Koepelkerk (Geref.).

Stedechoontochten VVV/ANWB in Leeuwarden onder leiding van een VVV-gastvrouw. Elke woensdag van 25 juni t/m 27 augustus '69. Vertrek 14.00 uur vanaf het VVV-bureau, Prins Hendrikstraat 11. Inclusief beklimming Oldehove. Duur: 1½ uur. Kosten: volwassenen f 1,-; kinderen 6 - 14 jaar f 0,50.

PLATTEGROND VAN LEEUWARDEN

Uitgegeven

Gehele of gedeeltelijke overname van deze plattegrond is verboden. Copyright VVV-Leeuwarden.

LEEUWARDEN

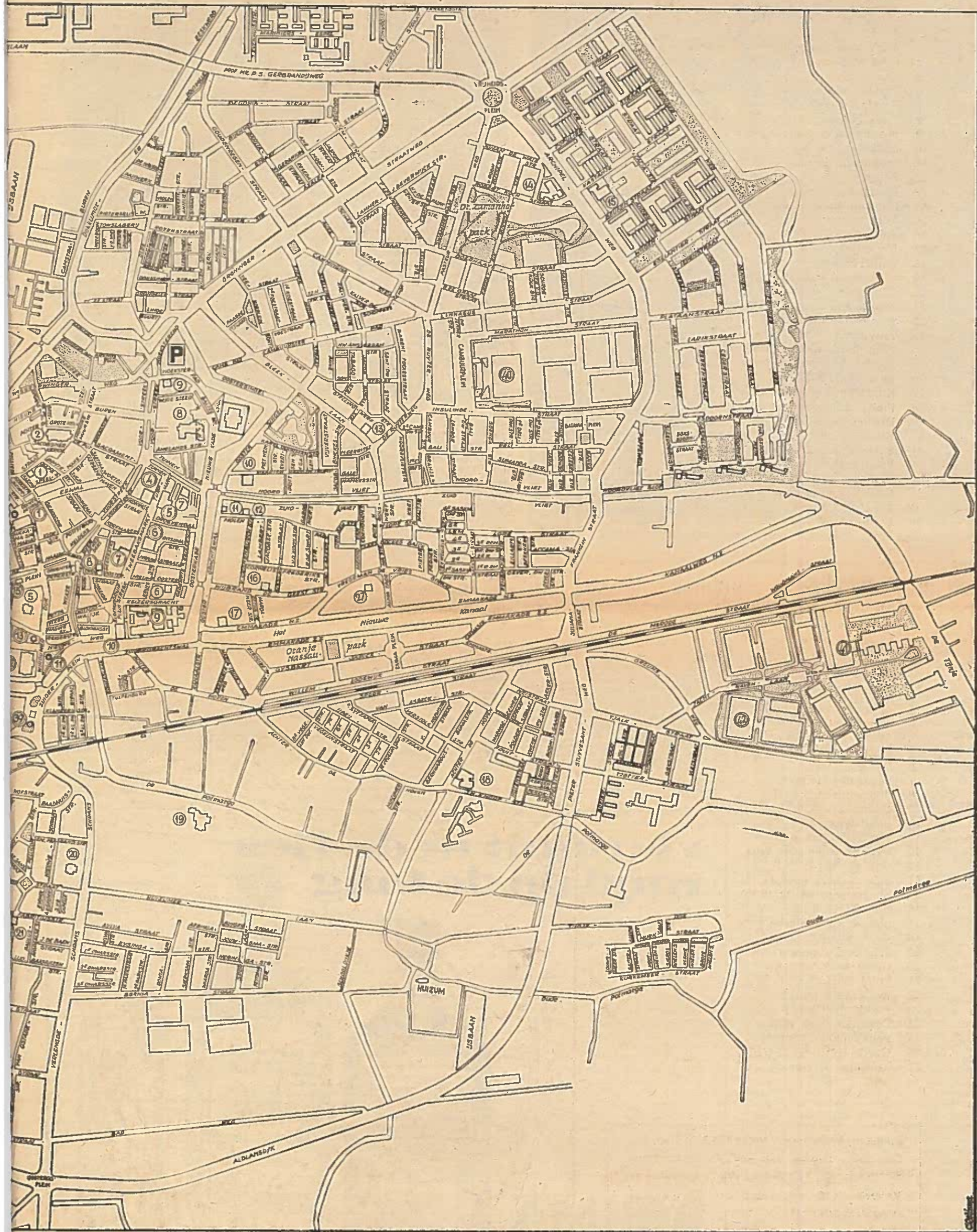

door het TOERISTISCH INFORMATIEBUREAU van

PRINS HENDRIKSTRAAT 11
POSTBUS 555
TEL. 05100-36555

Tevens propaganda- en organisatiebureau voor
congressen, excursies, hotelreserveringen etc. etc

Stad in de ruimte - ruimte in de stad!

Toeristische boekwerken w.o. kampeergidsen, plattegronden,
ANWB-routes, autokaarten en hotelgidsen.
Gratis folders van geheel Nederland, zeischolen, botenverhuur
enz. verkrijgbaar bij VVV-Leeuwarden.

Theedrinken met de kinderen in Bellevue

Een grote familie

De Oude Lamp, Oosterkade.

Al elf jaar staat mevrouw Martha van Zwol („Martha noemen de vaste klanten mij”) in De Oude Lamp. Zij komt uit Beetsterzwaag en is via Sneek, Makkum en een zaak aan de Bleekerstraat aan de Oosterkade beland. Vroeger was de naam „t Haantje”, maar die is veranderd in „De Oude Lamp” omdat mevrouw Van Zwol die naam niet plezierig vond en omdat zij erg gesteld is op oude lampen. Die verandering vond twee jaar geleden plaats, toen de zaak naar ontwerp van de eigenaresse helemaal opnieuw werd ingericht: smaakvol en gezellig. Er hangen drie pronkjuwelen van oude lampen: één, die zij van vaste klanten op een verjaardag heeft gekregen, één van een schipper, die het leuk vindt om zijn eigen lamp nog eens te zien hangen als hij langs komt en één heeft zij zelf gekocht. De lampen branden op petroleum en zijn prachtig gepoetst. Ik heb de zaak voor mijn eigen plezier, zegt mevrouw Van Zwol en die sfeer hangt er wel. Hier komen mensen, die werken, zegt zij verder, iemand op klompen is hier even welkom als iemand met een goede beurs. Het is hier altijd een grote familie. De klanten houden het zelf mooi. Om de grote ovale bar kunnen 32 bezoekers zitten en dan zijn er nog 32 stoelen in het zaaltje plus acht zitplaatsen op een paar banken, welk zijte het vrijershoekje is gedoopt. Mevrouw Van Zwol heeft uitsluitend een „bierversunning”, maar een aanvraag voor een volledige vergunning is ingediend en bezwaar tegen verlening daarvan zal wel niet bestaan: de zaak en de eigenaresse voldoen aan alle eisen. In een hoek staat een grote jukebox met een gevarieerd programma: de Serenade van Tosselli, De kat van ome Willem, Ich bau dir ein Schloss, het Wolgalied, Greensleeves Dichter und Bauer, Olé guapa, Georgia on my mind. Mevrouw Van Zwol zorgt desgewenst voor gehaktballen, biefstukken, karbonaden, soep en koffie. „De Oude Lamp” is open van half tien tot twee uur 's middags en dan van vier uur tot één uur 's nachts, ook in het weekeinde. En laten we niet vergeten Duco van Nijenmoed te noemen, een magnifieke Duitse herder, die de eigenaresse als een schaduw volgt en zich helemaal in het horecabestaan heeft ingeleefd.

Rotmok

Hotel Bellevue, Nieuwestad ZZ.

Hotel-café-restaurant Bellevue aan de Nieuwestad 48 kan 120 café-gasten hebben en vijftien logés. De zaak loopt goed; door de gemoedelijke sfeer, de prettige obers? „We hebben veel bezoekers uit de provincie. Je merkt telkens weer dat die mensen hier hun pleisterplaats hebben”, aldus eigenaar T. Havinga. 's Middags zijn het vooral de winkelende dames die bij Bellevue aansteken voor een goedkoop kopje koffie

met slagroomgebak, f 1,35 totaal. Op zonnige middagen staan er ettelijke kinder- en wandelwagens, daar is de ruimte voor. Zakenmensen vormen ook een groot gedeelte van de clientèle, omstreeks het middaguur staat het liftje van de boven gelegen keuken naar het café-restaurant niet stil. Er worden quick lunches geserveerd, plate-service, volledige diners — ook voor gezelschappen — en rotmok, een oud marinerecht bestaande uit rijst met vlees en kruiden. De heer Havinga nam de rotmok mee uit de tijd dat hij nog zeevarend was. De stamleestafel is voortdurend bezet. Er komen veel sportmensen in Bellevue, handballers, voetballers (Cambuur), volleyballers en badmintonners. Ook notarissen hebben er zitting. Bellevue is voor de heer Havinga een uitgesproken koffiezaak, soms gaan er drieduizend kopjes per week door. Zeven keizers lopen in het in ouderwetse stijl — ook na een volledige vernieuwing van het interieur bleef de oude sfeer gehandhaafd — ingerichte café. Er zijn drie koks, daarnaast nog tien man personeel. Bellevue is door de week geopend van zeven tot een, vrijdag, zaterdag en zondag van zeven tot twee.

Jazz-bar

Taverne, Tuinen NZ.

Eigenaar Jan van Voorthuizen doet zelf meestal de deur open als de klanten aanbellen bij zijn „Taverne” aan de Tuinen NZ. Dat tekent wel iets van de verhouding tussen de heer Van Voorthuizen en zijn publiek. Hij heeft liever een kleiner vast publiek dan een heel huis vol onbekende drinkers. „Ik heb publiek, dat niet makkelijk overal went,” zegt hij, „het zijn in doorsnee artiesten, artistiek-voelenden, fotografen, musici, schrijvers, dichters. En hier hebben de kunstenaars nooit onenigheid, dat vind ik wel eens gek.” Dit publiek rechtvaardigt, aldus de eigenaar, dan ook het woord „exclusief”, dat op de lichtbak aan de voorgevel voorkomt. „De mensen maken het exclusief, niet de accommodatie,” zegt hij. Die accommodatie bestaat uit een bar met twintig krukken en immer brandende kaarsen en 24 roodleren fauteuils, om ronde tafeltjes gegroeped. „Jazz Bar” staat ook op de lichtbak. Dat slaat op de muziek die er gedraaid wordt: langspeelplaten van — een paar namen — Dave Brubeck, Stan Getz, Jimmy Smith en blueszanger Muddy Waters. „Vroeger ook Frankie Sinatra voor de sentimentele vrouwen,” zegt de heer Van Voorthuizen. „Taverne”, in 1955 geopend, heeft een verloop A („Niet erg, want van die mensen met jenever-

tranen houd ik niet”) en er kan ook gegeten worden: „Taverne” is via een luikje verbonden met de naastbijgelegen automatiek. Er valt te genieten van slaatjes, kroketten, „sticks” (geen marihuana, maar gepaneerd gehakt aan een stokje), saté en patats frites met uitstekende pindasaus. De vaste barkeeper heet Ben, die in zijn vrije tijd door een ander wordt vervangen, maar niet door de heer Van Voorthuizen, die het liefst aan de andere kant van de bar zit om met zijn gasten van gedachten te wisselen. En mocht hij er niet zijn, dan kijkt hij zijn publiek aan vanaf het portret, dat schilder Sjoerd de Vries van hem heeft gemaakt en achter de bar aan de wand hangt. De Taverne is door de week tot één uur, in de weekends tot twee uur, open.

Ontmoetingsplaats

Het Centrum, Ruiterskwartier.

Veel jongemensen uit de dorpen rond Leeuwarden beschouwen café Het Centrum aan het Ruiterskwartier als ontmoetingsplaats voor hun weekeindtrips aan de hoofdstad. Maar ook na het bioscoopje of het bezoek aan andere etablissementen plegen de Veenwoudsters, Westereinders of Bildtkers Het Centrum nog even aan te doen, alvorens de terugreis te aanvaarden. Dat pleegt dan in de kleine uurtjes te zijn, want dit café is op vrijdag, zaterdag en zondag tot twee uur 's nachts open. Mevrouw Oosterhoff-Van Walsum, die samen met haar man Het Centrum bestiert, legt uit: „Vroeger waren we om één uur dicht, maar dan konden we de mensen er nooit uit krijgen. Toen hebben we een uur verlenging gekregen, maar nu krijgen we de klanten er haast nog niet uit.” De twintig- tot dertigjarige klanten vinden het dus kennelijk gezellig rond de S-vormige groen, blauw, oranje en rood belichte bar, aan een van de banken langs de wand of aan een van de tafeltjes. De grootste drukte ziet Het Centrum op de vrijdagen, zaterdagen en zondagen, wanneer de deur al om drie uur 's middags open gaat. 's Maandags blijft dit café gesloten, de openingstijden op dinsdagen, woensdagen en donderdagen zijn van acht uur 's avonds tot één uur 's nachts. Het echtpaar Oosterhoff en hun barkeeper Jan Lamsma serveren voornamelijk bier, frisdranken, een besje of een glaasje vermout. Dranken met een hoger alcoholgehalte mag Het Centrum niet verkopen. Als „flaubyt” kan desgewenst een bierworstje geserveerd worden — andere etenswaren heeft men hier niet. Er bestaat trouwens ook geen vraag naar, evenmin als naar koffie.

vierkant in de fles rond op de tong

BOKMA
het allerbeste

De bowlingbaan in „La Bella“.

Klein Spoorzicht

Spoorzicht, Baljeestraat.

Spoorzicht in de Baljeestraat. Café van de heer Lambertus („En nog Johannes“) Mebius, voor de oorlog bekende spil van het „eerste“ van Rood Geel („Nooit het veld uit gestuurd“), thans al vijftien jaar baas in „Spoorzicht“ (genoemd naar „groot“ Spoorzicht aan het Zuiderplein, dat jaren geleden ten offer viel aan uitbreiding van het Friesch Rundvee Stamboek). „Spoorzicht“ — met tapvergunning — is een kalm café. „Daar hou ik van,“ zegt de heer Mebius, die zijn zaak alleen drijft na de dood van zijn vrouw nu ongeveer een jaar geleden. Op het moment dat wij een praatje maakten, zat daar aan de stamtafel — niet toevallig meer nu het kermisfeest nog niet begonnen is — de heer Nico Koopal, eigenaar van de oliebollenkraam. De rust van „Spoorzicht“ inspireerde ook hem om weer eens in het verleden te duiken, niet lang overigens. „Vier jaar he'k niet op de Leeuwarder kermis gestaan, maar nou sta ik weer vooraan,“ vertelde de heer Koopal en nipte bijna ongemerkt aan een sappig keltje. Na een uitgebreide uiteenzetting over het geheim van goede oliebolletjes maken („de mensen kopen tegenwoordig steeds meer luxe, hoor“) was de beurt weer aan de heer Mebius. „Het mensdom verandert,“ begon hij. „Hiervoor stonden vroeger de bussen van de L.A.B. De Baljeestraat was toen vaak een rommelstapel. Nou is het een fijne buurt, met veel en ruime parkeerplaatsen voor auto's en zo. Stuk opgeknappt.“ „Spoorzicht“ is 's morgens open om 10.00 uur, gaat 's middags 14.00 uur dicht en ontvangt de eerste klanten weer om 17.00 uur. Dat gaat zo door tot 1.00 uur („geen minuut langer,“ voegt de heer Mebius daar resoluut aan toe). „Ik heb geen biljartclub, wel kaarters. Ben ik zelf ook wel een liefhebber van, en van voetballen natuurlijk.“ Hij staat op en toont een (geverfde) foto van het „eerste“ van Rood Geel van de jaren voor de oorlog. „Kijk, de gebroeders Langendijk, dat ben ik, Julius Kerkhoven, Paulus Doorenbos, Auke Frankena, Riekus Wierda, Wiebe Hoekstra (keeper), leider Gerard Carpay, Harm Smit en Frans Boersma. Dat was een tijd. Als er een van ons lag, nou, dan mankeerde hij wat. Moet je tegenwoordig zien. Allemaal van Real Madrid afgekeken,“ weet de heer Mebius. Twee P.T.T'ers die tussen een dienstje door eventjes biljarten, moeten op een consumptie wachten. „Hindert niks, hoor,“ is hun reactie. „Het café. Nou d'r komen vooral oudere mensen. Ik heb geen muziek, wil ik niet. Er is plaats voor 40 man. Verkoop het meeste bier en jenever. Ik heb eenheidsprijzen. Alles kost drie kwartjes. Geen gezeur. Ook niet met koffie, maak ik niet.“

Zes Chinezen

Kota Radja, Groot Schavernek. Azië, Weaze. Shanghai, Oude Oosterstraat. Peking, Weerd. Indrapoera, Nieuwestad. Hongkong, Nieuwestad.

Leopardia telt zes Chinese restaurants. Velen zullen er heen gaan om een portie nasi goreng, bami, tjap tjoy of andere heerlijkheden, de meesten bestellen er een biertje of een ander drankje bij, maar weinigen stappen alleen voor een glas dit of dat naar binnen. De eigenaars of exploitanten van de restaurants ijveren om het hardst hun zaak ook een echt Chinees aanzien te geven. Ze halen materiaal van Formosa, uit Hongkong. Nergens ontbreken de Chinese lampen, drakenkoppen grijzen de bezoekers van alle kanten aan, de kleuren rood en groen overwegen. De obers en kelners staan bekend om hun vriendelijkheid, sommigen spreken goed Nederlands, anderen slechts enkele woorden. Maar unaniem schrijven ze hun rekeningen in het Chinees. De zes zaken zijn als volgt over de stad verdeeld: Kota Radja Groot Schavernek 5; Azië, Weaze 38; Shanghai, Oude Oosterstraat 7; Peking, Weerd 13; Indrapoera, Nieuwestad 139 en Hongkong, Nieuwestad 69.

Heeresstraat

Florida-bar, Heeresstraat.

De Florida-bar in de Heeresstraat heeft een eigen, vast publiek en dat is maar goed ook, want sedert de verdwijning van de cafés van Woldendorp en Vic. Boitelle is de loop wat uit deze straat, die in verband met de uitbreiding van het provinciehuis ook nog de handicap heeft van een versmalde toegang aan de kant van Korfmakersstraat. De eigenaar van de zaak, de heer A. Schippers is wel tevreden met zijn publiek, dat vooral tijdens de weekends (vrijdag, zaterdag en zondag) komt opzetten. Er zijn veel mensen van buiten bij. Ze kunnen zitten aan de met rode lampjes en bierpullen versierde bar (met zestien krukken), aan de tafeltjes of aan de forse stamtafel. Aan het plafond hangen visnetten en een groot anker. De heer Schippers, die de Florida-bar (welke naam hij overnam van zijn voorganger, de heer Leemburg) samen met zijn vrouw en zonder „vreemd“ personeel exploiteert levert zwak-alcoholische consumpties met daarbij desgevraagd worst of saté. Een jukebox zorgt voor plezierige muziek in dit laatste café van de Heeresstraat, dat geopend is van 's avonds negen tot 's nachts drie.

Bezienswaardig

La Bella, Grote Hoogstraat.

La Bella mag de imponerende monumentaliteit van de Oldehove missen, „La Bella“ heeft geen renaissancegevel, de ruimte waarover wij in La Bella beschikken is iets minder groot dan in de Frieslandhal, tot de musea zouden wij „La Bella“ niet graag willen rekenen en toch zijn wij van mening dat „La Bella“ terecht tot de belangrijkste bezienswaardigheden van Leeuwarden gerekend mag worden. Dat staat in een folder die Roel de Wilde over zijn bar-dancing-discotheek-bowling-eatcounter „La Bella“ Grote Hoogstraat 24, uitgeeft. Dat velen het met hem eens zijn en graag de bezienswaardigheid bezoeken moge blijken uit het feit dat deze week de honderd-duizendste bezoeker langs de portier en de garderobejuffrouw ging. Sinds oktober. Het hoogtepunt ligt uiteraard in de weekenden waartoe ook de vrijdagavonden worden gerekend; dat er dan drieduizend consumptiekaarten worden uitgereikt is niet abnormaal. Ook echter op de andere avonden in de week vindt men er veel publiek, ook ouderen. De Wilde ontvangt ze graag. „Ik zie ze op een zaterdagavond wel eens in de rij staan. Dan haal ik ze er uit en vraag of ze in het begin van de week willen komen, dat is voor die mensen veel leuker.“ De charme van „La Bella“ ligt in de afdelingen waarin het geheel verdeeld is. Aan het begin ligt de bar; daarachter de dansvloer waar veel en graag gebruik van wordt gemaakt — op dinsdag- of donderdagavond treden bekende groepen op, normaal draait een discjockey moderne muziek. Aan het eind is de eethoek. Zittend aan de bar kijkt men in de keuken waar moderne apparatuur staat. En dan nog de bowlingbaan. De inrichting van het amusementsbedrijf is door de heer De Wilde zelf ontworpen. Overal uit den lande haalde hij oude balken en dito smeedijzer. Hij tekende met een krijtje de indeling in de nog lege ruimte omdat hij geen bouwtekening kon maken. Maar in zijn hoofd zat precies hoe het moest worden, en zo werd het ook. De Wilde heeft echter nog groter plannen. Hij gaat binnenkort in Las Vegas kijken om ideeën op te doen voor een project dat vier, vijf keer zo groot moet worden als La Bella. In Leeuwarden, maar waar precies houdt hij nog geheim. Om daaraan te kunnen werken trekt hij zich nu iets terug uit La Bella, de zaak laat hij over aan zijn manager de heer F. Rusticus. „La Bella“ is maandags tot en met donderdags open van 's avonds acht tot een uur, vrijdags, zaterdags en zondags van acht tot twee. Zaterdag- en zondagmiddag matinee van vier tot zes.

Hotel met bar

Oranjestad, Stationsweg.

Van 's morgens zeven uur tot 's nachts één en op vrijdag, zaterdag en zondag tot twee uur heeft het Oranje Hotel aan de Stationsweg de deuren gastvrij open. Het hotel heeft 56 kamers met slaapplaatsen voor 96 personen, het restaurant biedt plaats aan zeventig à tachtig gasten en als de naastgelegen zaal er bij wordt getrokken, kunnen er tegelijk 120 man dineren. Het café biedt plaats aan honderd man. Door de onderverdeling en de aankleding van het geheel, krijgt niemand in deze grote cafezaal last van ruimtevreze. Door enkele wanden weg te schuiven kunnen zaal en restaurant bij het café worden gevoegd. Voorheen moest bijna „gevochten“ worden om een stoel in dit gezellige café, maar er is nu bijna altijd wel voldoende plaats. Ook het Oranje Hotel ondervindt dat de cafébezoekers zich de laatste tijd meer op de kleinere gelegenheden richten. Directeur G. Bonnema blijft het zich echter tot een eer rekenen, dat hij — als enige onder de grote horecabedrijven — nog levende muziek heeft. In de afgelopen vijf jaar hebben velen — door het café — de weg gevonden naar de bar van het bedrijf, waar zo'n plezierige sfeer heerst. Daarvoor zorgen de altijd opgewekte barkeeper Thijs Bakker en zijn broer Martin. En niet te vergeten pianist monsieur Jean Volain, die zijn publiek kent, dat duidelijk in een beschaafde sfeer gezellig uit wil en daarbij niet op een gulden meer of minder let. Door die sfeer heeft men uit geheel Friesland de weg naar deze bar gevonden met zijn dertien krukken, heerlijk

zittende banken en gemakkelijke fauteuils (20) bij vijf tafeltjes. De keuze in drankjes is groot en ook hartige hapjes genoeg. Het Oranje Hotel is het thuis voor de Rotaryclub Leeuwarden-Zuid. Met zijn vier zalen is dit horecabedrijf verder een gewild adres voor partijen. Wat het restaurantgedeelte betreft, er wordt een omvangrijke kaart gevoerd, maar voor f 4,50 inclusief heeft men er ook al een goede quick lunch. Alle 56 kamers hebben telefoon, 39 hebben eigen douche of bad en w.c. Vorig jaar was de kamerbezetting 56,8 en de bedbezetting 44,2 procent. Het bedrijf heeft 58 man personeel.

Kaarters-trefpunt

Bodega, Baljeestraat.

Café-restaurant Bodega aan de Baljeestraat. „Voor vaste klanten, zo'n 90 tot 95 procent. Veel vertegenwoordigers,“ vertelt eigenaar Johnny Boerema, die de zaak vier jaar onder zijn beheer heeft. Bodega heeft boven een restaurantje — dat gemakkelijk veranderd kan worden in een vergaderzaal — waar ongeveer 30 gasten een plaats kunnen vinden. Het café — met tapvergunning — biedt ruimte aan 80 man. Bodega, een zaak die al een kleine veertig jaar bestaat — oorspronkelijk

We kinne ons niet ferfele

beheerd door de Roodhofs — is de vaste verblijfplaats van twee biljartclubs. De stamtafel, ruim voorzien van kranten en „luchtige“ lectuur, is gewild, een trefplaats voor zakenlui, aldus de heer Boerema (voor de vaste klanten Johnny). Zijn zaak gaat door de week 's morgens om 9.30 uur open, is niet dicht tussen de middag (eters) en draait door tot 00.30 uur. Zaterdag is Bodega gesloten. Ook zondags is het café om 9.30 uur open. Bodega is een ontmoetingsplaats voor hartstochtelijke kaarters, van wie enkelen tijdens ons bezoek in de ban van het spel soms met ongeschoolde stem een bekend wijsje van de bandrecorder begeleiden. Boven de uitgang komt een voliëre. „Wéér, moet ik zeggen,“ aldus de heer Boerema, „want die was karakteristiek voor deze zaak.“ Terloops vertelt de heer Boerema, dat hij een verwoed biljarter is. Meermalen noordelijk kampioen op kader en driebanden. „Net gepromoveerd naar de hoofdklasse driebanden. Met een moyenne van één. Meeste partijen van deze soort eindigen met een moyenne van 0,9 of zolets. Ceulemans maakt er 2. Da's heel goed. Wil altijd nog eens tegen hem spelen. Ceulemans is een fenomeen,“ kenschetst de heer Boerema zijn Belgische „concurrent“. „Zet er ook maar bij, dat ik binnenkort met abonnementmenu's begin. Tegen de twintig gulden voor een volledige maaltijd en dat van maandag tot en met vrijdag. Scherpe prijs, dacht ik zo,“ aldus de heer Boerema. „Specialiteit van 't huis? Bruinebonensoep. Daar vragen soms wildvreemde mensen naar. Horen ze van anderen.“

S. N. D.

SAMENWERKENDE NOORDELIJKE DISTILLEERDERIJEN

Engelsestraat 50 - Leeuwarden

Waarom betekent

S. N. D.

ook voor U voordeel?

één leverancier voor al Uw bestellingen
een gecombineerde, dus hogere kwantumkorting
één adres voor retouremballage
een eenvoudiger administratie en tijdsbesparing
S.N.D. voor al Uw dranken!

Tel. 05100-20844.

Eewal - pleisterplaats

Regina-bar, Eewal.

"Je moet proberen een bezoekerskern op te bouwen" zegt de eigenaar van de Regina-bar, J. van der Ley. Hij meent, daarin na een tweejarige exploitatie van de bar aan de Eewal te zijn geslaagd. Men weet de Regina wel te vinden voor een pilsje of een ander drankje. Er komen hier naar verhouding veel bezoekers van buiten. De heer Van der Ley is stellig van mening dat de Friese hoofdstad meer aantrekkingskracht heeft gekregen op het buitenpubliek en hij kan daar recht blij om zijn. Deze grotere attractiviteit van de stad wordt vooral duidelijk tijdens de weekeinden. De Regina heeft het voordeel, dat er 's avonds volop parketruimte beschikbaar is. Dat geldt evenzeer voor 't Anker, het tweede etablissement van Van der Ley aan de Eewal. Met opzet heeft hij beide zaken een verschillende sfeer gegeven. De Regina had aanvankelijk bijvoorbeeld een biljart en een stamtafel, maar dat ging toch niet naar wens. De eigenaar stond voor de keus om de zaak een cafékarakter te geven, of haar te laten voortbestaan als een bar. Toen hij de hand kon leggen op het pand, waar nu 't Anker is gevestigd liet hij het biljart en de stamtafel daarheen verhuizen. Het bleek een goede oplossing te zijn. Zonder te kunnen spreken over "een verschillend publiek" (er zijn ook wel "overlopers") dragen beide zaken toch een eigen karakter. In de Regina wisselen tijdens de weekeinden twee discjockeys elkaar af. De discotheek is welvoorzien. Door het verdwijnen van het biljart kwam er ruimte vrij voor een dansvloer en ook dat was een gelukkige vondst. De Regina is door de week open van 's avonds acht tot 's nachts een uur. In de weekeinden wordt er een uurtje bij aangeplakt. Het super-jonge publiek — "altijd wat vlinderachtiger, liever zie ik hier dezelfde mensen komen" zegt Van der Ley, — treft men hier niet zozeer aan.

Bierkûp

De Wynkûp, Oude Doelesteeg.

"Drie glazen wijn maken aan honderd twistgesprekken een eind", zegt een spreuk aan de wand van "De Wynkûp" in de Oude Doelesteeg. Aan de muur boven de bar hangen plastic druiventrossen. Toch wordt er niet zoveel wijn gedronken als het bovenstaande zou doen vermoeden. In deze verlot A-gelegenheid spant het bierverbruik de kroon. Het is behalve in normale glazen te krijgen in een "fluit" (eenderde liter), een "pul" van een halve en een hele liter en in een "laars" van 2½ liter. Het publiek, dat de Wynkûp bezoekt, ligt wat leeftijd betreft tussen de twintig en de veertig jaar. Er is aan de bar een dertigtal plaatsen, verder zijn er twee tafels, omringd door banken en een hoge pokertafel. De Wynkûp is klein, "maar als er acht mensen zitten, is het meteen gezellig". Voor de muziek zorgt een bandrecorder, die op een stereo-installatie is aangesloten, terwijl men ook een keuze uit de jukebox, in de Wynkûp een klein wandkastje, kan doen: hitwerk en wat stemmingsmuziek. Te eten valt er ook altijd wat: halve kip, saté, gehaktbal, worstjes en pinda's. De Wynkûp is geopend van half elf 's ochtends tot één uur 's nachts, in de weekenden tot twee uur. Het café is een aantal treden lager gelegen dan de Doelesteeg en overdag is er een prettig uitzicht op de passerende voetgangers.

Familiecafé

Kleine Bontekoe, Mr. P. J. Troelstraweg.

Voor het noordwestelijk stadsdeel is De Kleine Bontekoe aan de Mr. P. J. Troelstraweg de zoete inval. Uiterlijk is er vrijwel niets veranderd aan de gelijknamige boerderij, afgezien van de serre aan de voorzijde. De Kleine Bontekoe heeft ook een terras — een der weinige in Leeuwarden. Binnenin is

er wel het een en ander gewijzigd: er werden muren weggebroken. Er is een sfeervolle cafézaal ontstaan. Daarin kan men, bijvoorbeeld, Hans Huizinga het biljart zien oprijven. Oud-atleet Huizinga nam enige jaren geleden zijn intrek in De Kleine Bontekoe. Het bevalt hem er best. De uitkomsten toezien aan, dat het publiek er graag komt. "Dit is een familiecafé", zegt Huizinga. "Iedereen kan hier komen. En neem gerust moeder de vrouw mee" voegt hij eraan toe. De woningbouw in het belendende Bilgaard en het ontbreken van ootsparingsmogelijkheden in die wijk heeft de toeloop naar De Kleine Bontekoe vergroot. In de zomermaanden wordt het etablissement gefrequentieerd door de tennissers: achter het pand liggen zestien tennisbanen. Hans Huizinga wil naast De Kleine Bontekoe een ponybaan inrichten, ook is er een vergroting van het café in de pen. In dat café kunnen zestig mensen plaatsnemen; ze worden bediend door twee kelners en ze kunnen etenswaar betrekken uit een "kleine keuken." De Kleine Bontekoe biedt een ruime drankenkeus. Enkele clubs hebben zich hier gevestigd: biljarters, klaverjassers en deelnemers aan de staatsloterij hebben in De Kleine Bontekoe hun bijeenkomsten. Het café is de hele dag open.

Luxe „stal“

Us Mem, Eewal.

De veestapel is „opgeborgen“ in de wandschildering achter de bar, het stro is gebruikt als wandversiering en de vloer is bedekt met een groen tapijt: Us Mem, het sinds 21 maart geopende barbedrijf van het Groningse echtpaar P. Spinder aan de Eewal 72. Dat op 's een kapje (ús) verzeld is geraakt is de schuld van slechte adviseurs van de heer Spinder. De zaak die dagelijks van vijf uur 's middags tot een uur 's avonds is geopend (zaterdag en zondag van 3-1 uur) is smaakvol ingericht. Het is een luxe „stal“. De twintig barkrukken zijn bedekt met koelehuil. de planten staan of hangen in koperen emmers en melkbussen. Men heeft een aantal u-vormige zithoekjes gecreëerd. Ze worden gescheiden door fris geschilderde wagenwielen; het verhoogde (parket) dansvloertje is afgeschermd met hekken. Gedurende het weekend neemt een discjockey plaats achter de meelkeltjes versierde, op de dansvloer geplaatste draaitafel. Achter in de smalle zaak zijn de toiletten gelegen. Men kan kiezen tussen de staldeur voor „ús heit“ of die voor „ús mem“. De verlichting in de ruim 30 meter lange zaak bestaat uit stallantaarns en rieten lampen. Het echtpaar Spinder heeft in de weekenden assistentie van een kelner en een portier. „Us Mem“ heeft een tapvergunning.

Café-pilaar

L'Union, Berlikumermarkt.

Tegenover de Peperstraat, op de Berlikumermarkt nr 15 is L'Union. De meeste bezoekers van dit café zegt die Franse naam niets. Dat is ook niet erg, belangrijker voor hen is, dat zij verenigd om de stamtafel, vlak voor het buffet, de eendracht voelen die deze naam inhoudt. De tap heeft de hoogte van een bar, maar de krukken ontbreken, dus schieten de bezoekers bij voorkeur af op de gladder stamtafel, waarop de dobbelstenen zo gemakkelijk willen rollen. Acht stoelen staan er om die tafel, verder herbergt dit café nog een dertigtal stoelen aan kleinere tafels met kleed. Het is een café met biljart en... een pilaar, die het op de een of andere manier enigszins het aanzien geeft van een ouderwetse stationswachtkamer. Het publiek, dat er komt, maakt evenwel bepaald niet de indruk, dat het zit te wachten om zo gauw mogelijk weer te kunnen vertrekken. Sommigen zijn echter beslist onderweg, want zij geven duidelijk de indruk (kleine) koopman te zijn. Het manchester ontbreekt op een doordeweekse dag ook niet, terwijl klompen geen bezienwaardigheid vormen in dit propere, lichte café met wat koperen tuit boven het buffet, het hondje des huizes soms achter en de „rode“ kat wel eens op de tap. „L'Union“ is geen trekpleister voor vreemdelingen; wel een pleisterplaats voor een vast publiek, dat geen behoefte heeft aan een verlofzaak met veel poeha. De zaak mag geopend zijn tot 1 uur.

Paris de eerste

Paris, Oude Doelesteeg.

„Gekoeld of ongekoeld?“ Barkeeper Karel (Kaspers) van Bar Paris in de Oude Doelesteeg heeft deze vraag een niet te tellen aantal keren gesteld in de 21 jaar, die hij op dit adres werkt. Ditmaal gold het een bb'tje. voor een gast, die op een van de twintig krukken voor de hoefijzervormige bar in dit etablissement zat. Straks zullen er twee van die bars zijn, want eigenaar Huib de Graaf gaat binnenkort verbouwen. Hij vindt, dat Leeuwardens oudste bar een moderner interieur moet hebben. Onder de tafels en 64 stoelen zal flink opruiming worden gehouden. Natuurlijk blijven er tafels en stoelen, maar er komen ook lekker luie banken. Er komt ook een dansvloertje en dat houdt meteen in, dat de vleugel blijft. De heer en mevrouw De Graaf-De Vries (zuster Anna van Tetman de Vries) zitten nu tien jaar in deze bar. Nadat het echtpaar het familiegezelschap (mevrouw De Graaf stond op het toneel en haar man was toneelmeester) vaarwel had gezegd, kreeg het heimwee van het publiek. Zo is het via de Wirdumerdijk in de Doelestraat terecht gekomen. Het echtpaar kan niet zonder muziek en dus blijft het een bar met „levende muziek“. De deur is open van acht uur 's avonds tot drie uur 's nachts. Bar Paris trekt bezoekers van alle rang, stand en leeftijd; de meesten echter boven de 25 jaar. Wat frisdranken en de inhoud voor kleine glaasjes betreft, is er vrijwel geen „nee“ te koop. De „hapjes“ bestaan uit kaas en bierworstjes. Een „broodje“ is echter altijd dichtbij, want de zoon exploiteert in het naastliggende pand Koos' Koffiebar. Koffie is er ook altijd en daarvoor behoeft men heus niet naar deze goede buur. Omstreeks twaalf uur begint het in Bar Paris het drukst te lopen. Uitgaanspubliek — van een filmvoorstelling, biljart- of kaartavondje — loopt hier dan nog even binnen voor een gezellige verpozing.

Groeiende Bleek

Hotel De Bleek, Bleeklaan.

Wanneer de jongste uitbreiding van hotel-café-restaurant De Bleek op de hoek Groningerstraatweg-Bleeklaan voltooid is, beschikt eigenaar P. van der Zee over een accommodatie voor ruim 75 hotelgasten, voor een meervoud „eters“ en voor ruim 80 cafébezoekers. Bovendien telt „De Bleek“ dan zes vergaderzalen, die plaatsbieden aan 20 tot 120 personen. Vanzelfsprekend kunnen deze ruimten ook gebruikt worden voor recepties en partijen. „Toen ik hier 13 jaar geleden kwam“, vertelt de heer Van der Zee, „hadden we vijf slaapkamertjes. Het bedrijf is erg snel gegroeid. Helemaal geen risico, als je het maar geleidelijk doet.“ Die geleidelijkheid maakt het hem mogelijk om geen van de drie sectoren van het bedrijf — het hotel, het café of het restaurant — te verwaarlozen. „Wij zijn geopend van 6.00 tot 03.00 uur. Voor iedereen. Voor de man, die hier bij een kop koffie zijn eigen broodje wil opeten, voor de gasten, die eens uitgebreid willen eten, al moet de laatste categorie natuurlijk niet al te laat binnenkomen.“ „De Bleek“ beschikt over twee kostbare biljarts, waar de biljartvereniging „De Bleek“ veel gebruik van maakt met haar 58 leden. Ook de andere gasten zijn verleid op het smetteloos groene laken. Het café heeft een stamtafel, waaraan een steeds wisselend publiek te vinden is: van de man uit de buurt tot de gehaaste vertegenwoordiger toe. De heer Van der Zee schenkt veel aandacht aan het interieur. „En het onderhoud van m'n spullen. Je moet zorgen, dat je alles piekfijn in orde hebt. Als je bedrijf gaat, dan ligt het in de eerste plaats aan de man, die alles „runt.“ Je hoeft in het hotelvak maar om je heen te kijken in Leeuwarden...“ In „De Bleek“ werken zestien man (en vrouw) personeel. Het bedrijf beschikt over een tapvergunning, maar „m'n koffie gaat het meest“, lacht de heer Van der Zee, die sedert kort in een verbouwde boerderij in Molenend woont. „Daardoor kwam in de zaak een zee van ruimte vrij. Waarom het zo druk is? Eén van de redenen is wel, dat ik hier erg gunstig „lig.“ Er passeren dagelijks duizenden mensen.“

Sambrinco's

Sambrinco's, Groningerstraatweg.

De eigenaars van het café Sambrinco's aan de Groningerstraatweg 13 worden door hun gasten niet vaak aangesproken met meneer en mevrouw Sambrink. Pier en Anneke hoort men er veel vaker en dat is wel typerend voor de sfeer in het café, net zoals de planten en de koperen siervoorwerpen op de richeltes boven ramen en deuren dat zijn. En de perzische kleden op de tafels, de schemerlampen en de kandelaars met (brandende) kaarsen. „We houden zelf veel van warmte en gezelligheid en dan ga je bij het inrichten van de zaak ook naar dat idee te werk”. In het café komen heel verschillende soorten mensen; vooral in het weekeinde zit er zeer gemengd publiek. De jongelui blijven er dan tot een uur of elf 's avonds en gaan daarna nog even verderop. Dit is een zaak waar iedereen kan komen. Als de mensen een keer de sfeer geproefd hebben gaan ze met een prettige herinnering weg. Ze komen ook graag terug, zo blijkt uit de praktijk. In de week kan er gedanst worden, op verzoek met levende muziek. In het weekeinde spelen de Sambrinco's sowieso, dan is er veel belangstelling voor het dansvloertje. Als Pier (accordeon), Anneke (zang) en Hans Sambrink (slagwerk) niet optreden draait de bandrecorder. Populaire muziek maar ook klassieke pianoconcerten. Een van de favorieten van de Sambrinco's is Perry Como. „Prachtig, hè? Je kunt aan de muziek hier direct al wel horen waar wij zelf het meeste van houden.” Van het arsenal drankjes dat met de tapvergunning mag worden geschonken gaat het biertje het snelst, maar ook cognac en beerenburg vinden grif afnemers. Desgevraagd maakt Anneke in de keuken een uitstekende portie salade klaar. Ook kaas en worst zijn altijd voorhanden. De Sambrinco's hebben vier man personeel: een portier, een buffetchef en twee obers. De zaak is in de week van vijf tot twee geopend: vrijdags, zaterdag en zondags van drie tot twee.

Ouderwets café

Victoria, Grote Hoogstraat.

Toen de eerste moderne bar in de Grote Hoogstraat kwam, was dat een vreemde eend in de bijt. Nu zijn er zoveel van die etablissementen, dat het ouderwetse café Victoria een vreemde eend in die bijt is geworden. Eigenaar Aug. Paardekam gaat echter rustig op dezelfde voet voort in deze zaak met zijn ietwat „levende” vloer, terwijl in sommige van de ongeveer dertig antieke caféstoelen ook wel wat „muziek” zit. De vaste klantenkring — wat ouderen, maar toch ook wel jongeren en kooplieden — trekt zich daar niets van aan. Zij voelen zich thuis in dit rustige café met zijn ouderwetse, glanzende buffet; zijn ('s winters uiteraard) snorrende kolenkachel en zijn overjarige jukebox. De aankleding van de zaak is hoogbejaard; zijn donker hout; filmsterren uit de jaren dertig aan de wand; niet of zelden brandende schemerlampen, wel twee kogelronde heldere lichtbronnen. Een biljart en om de stamtafel een achttal leunstoelen, aan kleine vierkante en enkele ronde tafeltjes de gewone stoelen, die zo naar een cafémuseum kunnen. Voor de tap even antieke krukken. Kortom een eerlijk, ouderwets café, waar de rust heerst. De bejaarde August (Guus voor de oudere vaste klanten) wil het niet meer veranderen en zijn vrouw denkt er niet anders over. Vreemdelingen komen wel eens voor de dichte deur, maar dat hindert de hospes niet; hij moet het van zijn vaste klanten hebben en die weten heus wel wanneer het café open is.

„Veerhuis” Ferwerda

Café Ferwerda, Weaze.

Ferwerda op de Weaze heeft een geschiedenis die meer dan een halve eeuw teruggaat. Café Ferwerda was zo rond de eerste wereldoorlog al bekend bij de

beurtschippers, die elke vrijdag naar Leeuwarden voeren. De Weaze lag dan vol met kleine tjalken en begrijpelijkerwijs legden de schippers dan ook even bij Mintsje (Menno) Ferwerda aan. De bakens werden verzet toen de schipperij minder florissante tijden beleefde. Nu herinnert alleen de pet van de portier bij Ferwerda nog aan die tijd. De portier is in vroeger jaren dan ook varengast geweest. Bij Ferwerda pleegt een zeer gemengd gezelschap te komen. Het zijn met name „buitenmensen”, een rekbaar begrip want daaronder kan men ook buitenlanders verstaan die per kustvaarder in Leeuwarden, Grouw en Harlingen aankomen. Hoewel Ferwerda in de eerste plaats een biertafel is, is de koffiëomzet aanmerkelijk, tussen de achthonderd en duizend koppen per week. Het café wordt bemand door twee kelners, een barkeeper en de al gemelde portier. Zij hebben de indruk dat er steeds meer „looppubliek” binnenkomt. wat wordt toegeschreven aan de toename van etablissementen in de stad. Opvallend in het interieur van het café, dat vroeger bekend stond als „de worstelent”, is het gebrandschilderde raam achter de bar, een man voorstellend, die met graagte zijn pul bier ledigt. Jentsje Popma heeft het vervaardigd. Er hangen twee schilderijen: een van een welgevormde juffrouw, van achteren gezien, en van een vurige zigeunerin, die evenzeer tot de verbeelding spreekt. De ruimte bij Ferwerda (nu weer een Mintsje, nadat Auke er voordien geruime tijd de tap heeft gehanteerd) is constant gevuld met muziek uit de juke-box. Lang leve Johnny Hoes en de Heikrekels. Bij Ferwerda zijn ze onmisbaar, van vier uur 's middags tot één uur 's nachts.

ment etenwaren blijft beperkt tot een worstje. Vroeger kon men ook bijvoorbeeld een uitsmijter kopen, maar dat is afgelopen. Ook is mevrouw De Boer — de laatste tijd geassisteerd door haar dochter Willie met echtgenoot de heer W. de Vrij — opgehouden met het verlenen van logies. Het is een hele strop voor de zaak geweest dat de kermis van het Zaailand is verhuisd naar de Oude Veemarkt. Op koninginnedag herleeft er nog iets van de sfeer van wat tot voor enkele jaren onbetwist de drukste week van het jaar was. Hemelvaartsdag trekt de bloemenmarkt op het Zaailand verscheidene mensen naar Leeuwarden, die niet vergeten even te kijken hoe „moeke” De Boer het maakt. Op 21 mei is zij 75 jaar geworden en in augustus zit zij 45 jaar in de zaak. Het wordt een groot feest „want ik heb nog wel een paar losse stuivers”, zegt zij. In het interieur van café De Boer trekt een grote molen de aandacht; het is een schepping van een broer van de eigenaresse en hij heeft de functie gehad de dranken op de juiste temperatuur te bewaren. In de cafézaal kunnen 82 mensen een zitplaats vinden; in het interieur is iets van de sfeer van jaren geleden blijven hangen. Een bar vindt men er niet. „Dat doen we maar niet meer zolang moeke er nog in zit”, zegt dochter Willie. „Als ik er in kom, ga ik het anders doen.” Zij zegt zich echter wel bewust te zijn van de gevaren van al te enthousiast moderniseren. Roel Schulpzand is sinds twee jaar de vaste kelner in café De Boer; zijn voorganger werkte er ruim veertig jaar. In het weekend is er een vaste portier.

Wat kan 't ons oek skele

Het café „De Ossekop” van W. Bijgelaar aan de Unlabuurt heeft een heel eigen sfeer.

Moeke en dochter

Café De Boer, Ruiterskwartier.

Café De Boer aan het Ruiterskwartier trekt vooral mensen van buiten de stad, vertelt J. J. de Boer-Vos. Deze zaak wordt hoofdzakelijk bezocht door het wat oudere publiek. Vooral in het weekend — als de „Sico's” zorgen voor levende muziek — kan het er stampvol zijn. In het begin van de week is het er doorgaans heel rustig, soms (dinsdags) zelfs zo rustig dat de deur al om tien of elf uur gesloten wordt. De normale sluitingstijd is 's nachts één uur. Maandags is café De Boer de hele dag gesloten. Van dinsdag tot en met vrijdag gaat de deur 's avonds om zeven uur open, zaterdagmiddags om half drie en zondagmiddags om vier uur. Op zaterdag en zondag beginnen de „Sico's” om acht uur; zij stoppen om half één. Men kan bij De Boer zowel een pilsje als een borrel krijgen en ook een drupke voor thuis meenemen, want er is volledige vergunning; het assorti-

Weekend-bar

Oud Tolhuis en Dianabar, Groningerstraatweg.

Hotel-café-restaurant Oud Tolhuis en Dianabar aan de rijksweg Leeuwarden-Groningen, even buiten de stad. Voor de oorlog uitje van veel Leeuwarders, die met de „kienders” naar de speeltuin trokken. „Oud Tolhuis” nu, een bedrijf met zes man personeel (in de weekendstien), dat gespitst is op het „verwerken” van veel gasten. Eigenaar Arie Brouwers: „Alles zit hier doorelkaar, de chauffeur en de directeur, waar tref je dat?” Het café biedt plaats aan een kleine honderd bezoekers, de „Dianabar” (zo genoemd naar „et negenjarig dochtertje van de heer Brouwers) kan eveneens zo'n honderd opnemen, terwijl de hotelafdeling van het bedrijf zestien bedden heeft, die doorgaans allemaal bezet zijn. De „Dianabar” — de „speeltuin” van nu — is alleen op zaterdag en zondag geopend (van 20.00-02.00 uur) Waarom? „Het klinkt gek, maar wanneer we dit niet zouden doen, hadden we geen moment rust. Zóó'n toeloop,” vertelt de heer Brouwers. „Het publiek? Veel mensen van buiten, van

Surhuisterveen, Dokkum, noem maar op. Ook veel meisjes, die komen alleen of in groepjes met de bus. Lastig publiek? Nou nee, we hebben natuurlijk wel eens wat, maar dan is het gauw gebeurd. Dan gaan we er met z'n vijven of zessen op af en dan hup... naar buiten. Dat weten ze nu wel.” Even de bar bekijken. Meer dan 40 krukken langs ruim 20 meter bar: dubbele bediening. Alles zoveel mogelijk natuursteen: de wanden, de vloer. „Makkelijk met die peukjes,” legt mevrouw Brouwer uit. Boven de bar hangen meer dan honderd gezaagde berkenstammetjes. De aankleding van de bar is praktisch. In de weekends wordt op „levende muziek” gedanst. In de cafézaal, waar de stamtafel dan moet wijken. In het café speelt een jukebox of een bandrecorder. Er staat een biljart, dat druk en precies bespeeld wordt. „Van de tapvergunning wordt weinig misbruik gemaakt. Vaak komen ze van buiten in ploegen met de auto. Dan blijft de chauffeur (bij toerbeurt doen ze dat) behoorlijk drankvrij.” Behalve horca-man is de heer Brouwers eigenaar van een reclameplakbedrijf en van een benzinstation. „Straks wanneer de nieuwe snelweg klaar is, moet je weer eens komen,” glundert de heer Brouwers. „Meer parkeerterreinen, misschien een uitbreidinkje.”

Café met karakter

Café De Bruin, Zuidvliet.

Op de grens van oud en nieuw in Leeuwarden, waar het nog open stuk Vliet overgaat in het reeds gedempte gedeelte, staat *café De Bruin* — op de hoek Bote van Bolswertstraat-Zuidvliet. Dit café is een huis vol herinneringen aan dingen, die verdwenen zijn in deze buurt: aan het oude Vliet met zijn kleurrijke geschiedenis en sterke verhalen, aan de Zoutkeet, aan Pieterburen. Symbool van die herinneringen is de grote foto, die in het café hangt en uitziet over het Vliet in de richting van de Bonifatistoren, die misschien ook nog eens verdwijnt. „Het huis der zuchten” noemt eigenaar De Bruin zijn café soms gekscherend, omdat er misschien wel eens iemand wat langer blijft plakken dan moeder de vrouw aardig vindt. Aan de heer De Bruin, die samen met zijn vrouw een sfeer van joviale gezelligheid schept, ligt het niet. Hij zet er resoluut een punt achter wanneer iemand wat langer dreigt te blijven zitten dan goed voor hem is. Zijn zaak is een gemoedelijk, recht-toe-recht-aan-café, zonder opsmuk en kouwe drukte: een robuuste tapkast in de hoek, een biljart in de midden, eenvoudige tafels en stoelen langs de wanden en een vloer die elke week in de was wordt gezet, al dertig jaar lang. Het is een echt praatcafé, zonder muziek en gekaart, waar het nieuws uit de buurt wordt uitgewisseld. Café De Bruin dateert uit 1934 toen vader Jan de Bruin, die daarvoor de bekende „Spiegelzaal,” nu dancing Centraal in de Lombardsteeg, had beheerd, de schuur, die op deze plaats stond, liet verbouwen tot café. Sinds 1958 beheert zoon P. W. J. de Bruin de zaak, maar vader De Bruin — „still going strong” — springt nog vaak bij. Café De Bruin is in de week open tot 's nachts één uur en is 's zondags dicht. De Bruin schenkt een royale borrel. Beerenburg is een geliefd drankje, waarvan de mildere Dokkumer eerste honderdmaal zoveel gaat als de straffe Enkhuizer. Terwijl vroeger zaterdag en zondag de topdagen waren is het nu stil geworden in de weekdagen. De klantenkring bestaat voor een groot deel uit mensen uit de buurt, die na hun werk nog even een borreltje komen pikken en een praatje maken. Het is een echt buurtcafé, waar men meeleeft met elkaars lief en leed en waar nog wel eens besloten wordt tot een gebaar van medeleven tegenover een buurtgenoot, die in de knoel zit, of een heuglijk feit viert. Kortom een café met karakter.

Veranderingen

't Fêste Doel, Nieuwestad NZ.

't Fêste Doel, aan de Nieuwestad NZ, zoals het bij velen bekend is, bestaat niet meer. Hoewel er uiterlijk weinig veranderd is, is er sinds de komst van het echtpaar G. de Jong uit St. Anna-Parochie, nu twee jaar geleden, intern zeer veel gebeurd. Niet alleen aan het interieur, hoewel dit helemaal is opgeknapt, maar vooral wat de bezoekers betreft. Van de „nozemtent” van enige jaren geleden, is niets meer te bespeuren. „We hebben van het begin af getracht van de zaak een gezellige lunchroom te maken, waar niet alleen de jeugd, maar vooral ook de ouderen, die b.v. aan het winkelen zijn geweest, even rustig kunnen bijkomen en een kopje koffie met gebak of een warm hapje — in vele varianten — willen gebruiken”, zegt mevr. De Jong. Spijt heeft ze niet van de overgang. De lunchroom is geopend van 's morgens negen tot 's nachts één uur. Er wordt bediend door twee meisjes die in stemmig zwart-wit gekleed zijn. 't Fêste Doel heeft een tapvergunning, maar 's och het meest gespecialiseerd op het echte lunchroomwerk, zoals biefstuk, cotelette, ommelet met champignons etc. Was er voorheen plaats voor circa negentig mensen, het echtpaar De Jong heeft dit aantal teruggebracht tot vijftien. „Men zat als haringen in een ton en dat wil ik niet”, vertelt de heer De Jong. Heeft men aan de ene kant de accommodatie wat ingekrompen, aan de andere kant is die weer belangrijk uitgebreid. Een aantal jaren

geleden was 't Fêste Doel ook hotel, en die mogelijkheid is er sinds vorig jaar april weer bijgekomen. Men heeft de beschikking over vier eenpersoons en evenzovele tweepersoons kamers. De ervaringen tot nu toe met deze hernieuwde hotelaccommodatie zijn zeker niet slecht. Bovendien is het echtpaar De Jong op het ogenblik plannen aan het maken de voorgevel, waarin nu een grote portiek zit, te veranderen, zodat de zaak een brede, een mooi uitzicht biedende, voorgevel krijgt. Misschien dat dan tevens de naam 't Fêste Doel veranderd zal worden in „Waagzicht”, want dat laatste is volkomen waar. Als de Waag geheel gerestaureerd is, zal men vanuit deze lunchroom een prachtig gezicht hebben op dit mooie oude gebouw.

Doodskop

Café Sonnega, Oldehoofsterkerkhof.

Aan het Oldehoofsterkerkhof, op nummer 46, vindt u wel een bijzonder apart café. In het telefoonboek staat het nog te boek als *logement P. Sonnega*,

forse portie vis binnen komt en dan smullen velen hier van mee. De jukebox staat meestal hard aan en hierbij ontpopt Piet Rozendaal zich bijtijden als een soort kunstfluit. Een gezellige zaak met, zoals gezegd, een heel aparte sfeer met een heel apart publiek, dat zich de tegen matige prijs afgeleverde consumpties opperbest laat smaken.

Veertig meter

Passage, Voorstreek.

De gevel van de Passage aan de Voorstreek is niet breed, maar erachter schuilt een enorme ruimte van veertig meter lang, die zo'n 350 jeugdigen van ongeveer zeventien tot 23 jaar kan bevatten. Men komt via kassa en garderobe eerst in een lange pijpela, waarin een bar staat met twintig krukken. De pijpela mondt uit in een veel bredere ruimte. Daar bevinden zich een tweede bar, een dansvloer van 55 m² en stereo-apparatuur voor de

Dansen in Lido.

maar logies kunt u er niet meer krijgen, al zijn er klanten die er bij wijze van spreken wonen. Dat zijn o.a. de klanten die bijnamen dragen die aan de Fabeltjeskrant ontleend zijn. Zij worden bediend door Piet Rozendaal (een kleinzoon van P. Sonnega), een jongeman die met veel schik door het leven gaat. Zijn humeur heeft bepaald niet te lijden onder het uitzicht op een met veren beplakte doodskop, die aan de barhemel hangt. Dit doodshoofd, afkomstig van de opgravingen op het Oldehoofsterkerkhof, is een van de vreemde zaken in dit café. Want behalve veel koperantiek — een hobby van grootvader — en wat oosterse en Afrikaanse voorwerpen — een hobby van de kleinzoon — zijn er ook tal van andere dingen — dikwijls door klanten meegebracht — die het oog treffen. Er is een vaste klantenkring, die o.a. een plaatsje vindt aan de bar met acht krukken. Koffie is er niet te krijgen, wel frisdranken en natuurlijk de gewone alcoholische versnaperingen. Bier wordt er het meest gedronken en dan meest zo uit het flesje. Wat betreft de hartige hap, er worden alleen harde worstjes verkocht. Maar u kunt het treffen dat een der klanten met een

twee disc-jockeys, die er woensdags, vrijdags en in het weekend opereren. Er wordt voornamelijk top-veertig-werk gedraaid, vertelt exploitant Eppie Visser. Behalve aan de bars zijn er ook zitplaatsen gecreëerd in de vorm van gemakkelijke banken om lage tafeltjes. Er is een voetbalspel, waarvan veel gebruik wordt gemaakt en bovendien komt er binnenkort een biljart. „De jeugd die ik heb, wil graag biljarten, maar liefst in eigen omgeving en niet in een café,” zegt de heer Visser. Dan zullen er wat clubjes worden geformeerd. In de weekends trekt de Passage zo'n tweeduizend danslustigen, meestal werkende jeugd. „Ik kan wel zeggen dat ik baanbreker ben geweest met dit soort zaken,” verklaart de heer Visser, „ik was de eerste met gratis discobal.” De Passage heette eerst Studio 1, maar de heer en mevrouw Visser vonden de naam wat kinderlijk. De naam Passage is geïnspireerd op de wandelzone op de Voorstreek. Er is tapvergunning. Hongerigen kunnen een bierworstje nemen. In de weekends, als de zaak tot twee uur is geopend, is er vijf man personeel, door de week (sluitingstijd één uur) twee man, plus de cassière.

Levende muziek

Lido, Tweebaksmarkt.

„Levende muziek is altijd een grote trekpleister geweest”, vertelt de heer J. Sonnega over zijn bar-dancing *Lido* aan de Tweebaksmarkt. Die levende muziek wordt doorgaans gemaakt door buitenlandse bandjes. Dansen kan men in de achterzaal op een ruim vijftig vierkante meter grote dansvloer, die omringd is door tafeltjes. In de voorzaal staan achttien krukken voor een goed voorziene bar. De heer Sonnega beheert het Lido nu drie jaar. Hij heeft er naar gestreefd een amusementsbedrijf op te bouwen dat kon dienen als een soort laatste haven waar degenen die na het sluiten van de andere Leeuwarder zaken nog niet naar huis wilden, tot drie uur terecht konden. Nu de sluitingstijden van veel Leeuwarder horecabedrijven later gesteld zijn, zou de heer Sonnega het sluitingsuur van zijn zaak graag op vier of zelfs vijf uur gesteld willen zien. „Er is in Leeuwarden behoefte aan een goede nachtaank,” zo meent hij. Het Lido, in zijn soort een sfeerrijke zaak, heeft geen vaste bezoekers. De klanten wisselen vrij snel, een normaal verschijnsel in een dergelijk bedrijf, aldus de eigenaar. Een portier past bij de deur enige selectie toe. Wie niet behoorlijk gekleed is, moet buiten blijven. De bezoekers, aan wie het Lido er zo'n 175 plaats kan bieden, zijn meestal boven de vijftig. Zij behoeven geen entree te betalen; ook de f 1,50 die op zaterdagavonden nog gevraagd placht te worden, is nu vervallen. Op die zaterdagavonden gaat het Lido om acht uur open, op de andere avonden om negen uur. 's Maandags blijft het bedrijf gesloten. Het is moeilijk te bepalen wat de drukste avonden voor het bedrijf zijn. Op zaterdagavonden is het bedrijf doorgaans vol, maar dat kan ook gebeuren op andere avonden. Bij binnenkomst kan iedere bezoeker al lezen dat hij later rustig moet vertrekken, zonder burengerucht. De bewoners van het bejaardentehuis aan de overkant zullen dankbaar zijn, vertellen bordjes.

Stijlvol ouderwets

Old Inn, Groot Schavernek

Aan het Schavernek is de *Old Inn* gevestigd in twee oude, verbouwde panden, die zijn samengetrokken. Het uiterlijk weerspiegelt dankzij de adviezen van architect Baart de stijlvolle, wat ouderwetse genoegelijkheid van binnen. Er is een bar onder een rieten afdak met dertig zitplaatsen, waarnaast er nog eens twintig zitplaatsen zijn aan strakke houten tafels. Het geheel ademt een stoere, enigszins Engelse stijl. Een bescheiden bandrecorder geeft muziek als achtergrond voor gezellige kout. Voorzover de gasten niet de conversatie beoefenen „toepen” zij, een Limburgs kaartspel, dat plotseling in Leeuwarden in trek is geraakt. Eigenaar J. de Beer vertelt, dat hij een publiek van meest twintig- en dertigjarigen heeft, maar ook wel oudere bezoekers. Het allereerste publiek treft men bij hem niet aan. De bezoekers gaan naar „De Beer”, niet naar de „Old Inn”. De heer De Beer kwam uit het onderwijs (ulo in Huizum en school voor detailhandel). Na veertien jaar voor de klas te hebben gestaan wilde hij wel eens wat anders. De *Old Inn* krijgt ook publiek, dat uit de Harmonie komt en niet rechtstreeks naar huis wil en artiesten en gezelschappen, die in de Harmonie optreden. Verder komen hier veel sportmensen, vooral handballers en volleyballers (de heer De Beer fluit zelf) na hun wedstrijd- en trainingsavonden. Er is een forse stamtafel, die goed bezet is. Het sluitingsuur is gewoonlijk twee uur, alleen 's vrijdags en 's zaterdags drie uur. Twee opvallende dingen: in het complex zit een bloemenkoopman van de Nieuwestad met zijn voorraad ingebouwd en het bier komt uit een antieke bierzuil van roze porselein, die de eigenaar in Heerlen bij een antiquair op de kop heeft getikt. De heer De Beer zorgt met twee man personeel voor een rustige, beschaafde en zoals gezegd genoegelijke stemming. Nog één observatie: 's vrijdagsavonds is het „bokkenavond”; dan zijn de vrouwen ver in de minderheid.

Zonder poespas

Nieuw Duinkerken, Groot Schavernek.

„Praat niet over pofferij, want dat is er niet bij”. Deze waarschuwing hangt aan de wand van café „Nieuw Duinkerken” aan het Groot Schavernek. Een wat sober ingericht etablissement, dat evenwel kan bogen op een lange en soms woelige historie. Reeds voordat de familie Ettema dit café meer dan een halve eeuw geleden overnam, was „Nieuw Duinkerken” een begrip in Leeuwarden. De huidige eigenares is mevrouw P. E. Ettema-Baarda en haar zoon J. Ettema is de derde generatie die in deze zaak een bestaan vindt. Vroeger was er ook hotel en als dancing heeft „Nieuw Duinkerken” lange jaren een faam gehad. Het is allemaal voorbij, zoals ook de beurtschepen, die eens op het Schavernek aan de wal meerden, verleden tijd zijn geworden. Het is thans alleen nog maar een café-zonder-poespas in wat eens de garderobe was van de dancing. Een soort voor- en achterkamer, met voor de stamtafels zonder kleed, waar 's avonds wordt gekaart, met dobbelstenen wordt gestoeid en gezellig wordt gekletst door mensen die elkaar praktisch allemaal kennen en die zich laten bedienen door Jan de Keiner. Achter staat een biljart, waarop o.a. een club van vaste klanten vertier vindt. Het publiek, dat tot een wat oudere generatie behoort, kan er van tien uur 's ochtends tot een uur 's nachts terecht. Er is een tapvergunning en bij het borreltje, het glaasje bier of het kopje koffie kan men een balletje gehakt, een uitsmijter of een kop snert krijgen, tenminste tot een redelijk uur.

Café-chantant

Passe Partout, Noordvliet.

„Passe Partout” heet het café-chantant, dat de Leeuwarder kunstschilder Jerre Hakse enkele jaren terug in het pand Noordvliet 13 begon. Het zijn overwegend jonge mensen geworden, zo tussen de twee en drie kruisjes, die

Passe Partout bezoeken tussen acht en één (op vrijdag, zaterdag en zondag tot twee uur). Er is aanzienlijk minder licht dan geluid in deze niet grote, maar wel met smaak ingerichte zaak, die over een heel klein en maar zelden gebruikt dansvloertje beschikt. Op het podiumje resideert op zaterdag een grammofoonplatendraaier. Er is een leestafel (Panorama, Haagse Post, Telegraaf en „wat de gasten er maar neerleggen”) waarop een plantenbakje

staat, dat kennelijk lijdt onder het gebrek aan licht. Op woensdagavond kaartavond, zo leest men op een kaartje achter de bar, maar echtgenote Sletie van Jerre Hakse (die zelf alleen bij grote drukte in P. P. te vinden is) zegt dat dat „maar een grapje” is. Het kaartje, waarop bitterballen, kaas, worst en mosselen geannonceerd worden, kan men wel serieus nemen. Men kan, gezeten op biezen barkrukken, op prettige stoelen of op lage banken alle

drankjes drinken, die de tapvergunning toelaat. Aan de wand nu eens grafiek, dan weer schilderijen van Hakses collega's. Op maandagavond (en niet zoals sommigen denken elke avond) is er in P. P. „politiek café”, waarvoor doorgaans een goede belangstelling is. Bij deze gelegenheid komen ook wel eens ouderen in de zaak. Bij welke categorie Andries hoort weten we niet, op het toilet lazzen we slechts „Andries was here.”

Wy singe fleurich hopsasa

Bar-biljart

Amstel-bar, Grote Hoogstraat.

W. Posthuma heeft twee Amstel Bar's. Een in Harlingen aan de Noorderhaven en een in de Grote Hoogstraat 17 te Leeuwarden. Die in de havenstad heeft hij verhuurd, toen hij opnieuw ingezetene van Leeuwarden werd, waar hij zijn loopbaan is begonnen als AKO-jongen en later via de stationsrestaurant terecht kwam in het horecabedrijf. Hij is blij vaak Harlingers in zijn Leeuwarder bar te zien. Verder trekt hij in zijn bar-met-biljart hoofdzakelijk Leeuwarders. Jong en oud (nog al wat echtparen) tonen zonder veel plichtplegingen, dat zij zich hier thuis voelen. Daarom ook niet te getemperd licht, al zegt de rode, groene en blauwe verlichting hoog tegen de muur tegenover de tap duidelijk, dat men niet in een gewone — wat groot uitgevallen — huiskamer is. Dat doet natuurlijk ook de tap, waarin Freekie de Vos heer en meester is. Boven zijn hoofd een flinke luifel met op latwerk een versiering van kunstbloemen en voor de bar een twintigtal stevige krukken. Verder een vijftal tafeltjes met stoelen en een flinke stamtafel, recht tegenover de bar. De bar heeft een tapvergunning, maar bier vormt toch de hoofdromzet. Wie wat stevigs wil consumeren kan een gehaktbal eventueel een uitsmijter krijgen. De bar is open van twee uur 's middags tot 's nachts één. Op vrijdag, zaterdag en zondag sluit de deur 's nachts om twee uur. Tijdens het weekeinde zorgt Bouke Braak, dat de deur voor de gasten open en dicht gaat.

V&D

RESTAURANT

Het sfeervolle restaurant op de tweede etage van VROOM & DREESMANN staat uitnodigend voor U open. Door de grote vensters heeft U een prachtig uitzicht op de gezellige drukte van de Nieuwestad, terwijl U rustig zit te genieten van een kopje heerlijke koffie, een verrukkelijke ijscoupe, een smakelijke lunch, of lekkere hapjes, stuk voor stuk „smaakvolle” creaties van onze chef-kok.

PLATE SERVICE

voor een snelle, maar voortreffelijke maaltijd. Keuze uit wel 20 gevarieerde schotels, in uitgebreide samenstelling.

MENU'S

dagelijks 3 verschillende menu's, bestaande uit: soep - vlees - groente - aardappelen en dessert.

KOFFIETAFEL — IJSSPECIALITEITEN — DIVERSE UITSMIJTERS — SALADES

VROOM & DREESMANN

LEEUWARDEN

ZUIVEL-BANK

LEEWARDEN

De bank met 16 vestigingen in Friesland, waar meer dan 40.000 particulieren hun spaargeld hebben belegd. Spaar ook veilig en voordelig op een

TERMIJN/SPAARBOEKJE

GROOTSTE PROVINCIALE BANK

Dokkum
Holwerd
Tzummarum

Drachten
Leeuwarden
Wirdum

Heerenveen
Sneek
Zwagerveen

Feenstra's Bakkerijen

„In de Soete Suijkerbol”

TWEEBAKSMARKT 50, tel. 25313

KL. KERKSTR. 3, tel. 28398

TUINEN 5, tel. 25905

A. D. HOVEN 301, tel. 20608

Wettig gedeponceerd

In Leeuwarden de enige bakker die aangesloten is bij het Gilde van „ECHTE BAKKERS”.

Ons ambachtelijk bedrijf maakt voor u:

- heel gewoon brood, maar dan brood met een grote B
- krente- en suikerbrood
- kleinbrood lux
- kruidkoek
- kalverpoten e.c.
- duimpjes
- krakelingen
- soeskrakelingen

Aan de balie van de Leeuwarder Courant, Voorstreek 99, Leeuwarden zijn de volgende uitgaven verkrijgbaar uit de

LEEWARDER COURANT-SERIE:

- TIPS VOOR TRIPS I ..... f 2,10
- TIPS VOOR TRIPS II ..... „ 2,10
(rijk geïllustreerde boekjes met uitstapjes in Friesland)
- KAMPEERTERREINEN IN NOORD-NEDERLAND ..... „ 3,00
(met uitvoertige beschrijving en situatiekaartje)
- TWEETALIGE KAART VAN FRIESLAND „ 2,10
- OCH HEDEN JA! ..... „ 2,10
(verhalen en foto's van oud-Leeuwarden)

ga
F.R.O.lijk
varen met de
LUXE SALONBOOT

„DOLFIJN”

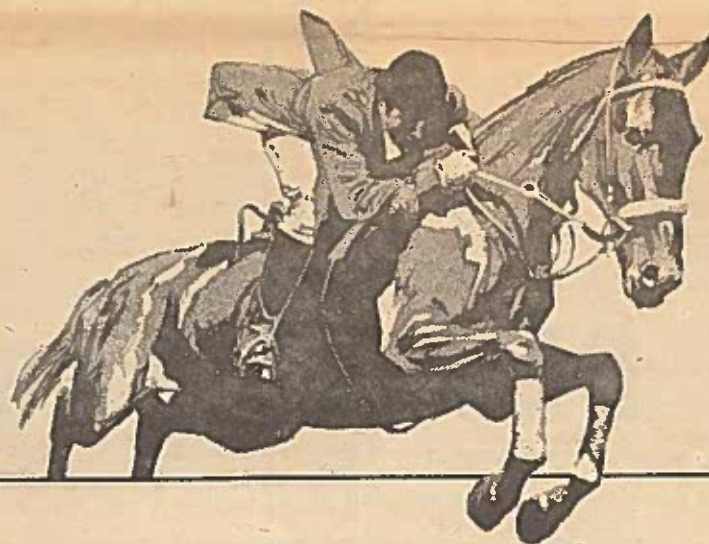
- * ruimte
- * comfort
- * riant uitzicht
- * acc. 300 personen

DAGTOCHTEN o.a. over de FRIESE MEREN en naar het SKÖTSJESILEN.

RESERVERINGEN:

Ook voor groepen.

FRIESE RECREATIE ONDERNEMING
Leeuwarden - Zuiderplein 17 - tel. 23724-27797

INTERNATIONAAL INDOOR CONCOURS HIPPIQUE 3, 4 en 5 OKTOBER 1969 in de verwarmde FRIESLANDHAL TE LEEWARDEN

- Deelname van de bekendste internationale springruiters
- Olympische dressuur door dr. Rainier Klinke (zilveren medaille Olympische Spelen, Mexico)
- Optreden Nederlandse kampioenen tuigpaarden
- Demonstraties met pony's
- Attraktief vermaakcentrum